

גרות – ג – קבלת מצות

קודם כל תעשו השו"ע ס' רס"ח עם ש"ך, ט"ז, ופ"ח

שפתי כהן יורה דעה רסח הלכות גרים שו"י זהב

רסח א צריך להפיק בו' ואין מברכין בו' . לפי דמסקתא לן
 אי מאיפין אי לא הלכך מספק יש להחמיר ולהטות הכל אינן
 מברכין מספק דק"ל ספק ברכות להקל וע"ל סו' רס"ה ס"ג : ב וי"א
 דלא הוי מבילה . הלכך יש לקיים ולטבול אחר שמל כן כסבו
 הטעם : ג אומרים לו מה ראית
 בו' . שאם יראה לפרס יפרוש שקטים
 גרים לישראל כספחת גם שלא יאמר
 לאחר מאן חלו ידעתי לא הייתי
 מתנייר וכ' הכי' שאם לא הודיעו
 אינו מעכב והכיאותו האמרוקים :
 ד ואין מברכים עליו . הזכרה
 בטושים : ה ואין מדקדקין עליו .
 כלומר אף בחזקת נוקטת עונשין אין
 להודיעו כל דקדוקי עונשין אלא
 מודיעין אותו דרך כלל קודם שגלה
 למדע זו הכלל הלב אי אחס עמוס
 כרס חללה שכה אי אחס עמוס
 סקילה

ב י כשבא להתגייר ג אומרים לו (ג) מה ראית שבאת להתגייר אי אחת יודע
 שישאל בומן הזה דרופים סרופים (פי' חכמים וסופרים מן מדוע כחף לניכר) ומפורשים
 ויסורים באים עליהם אם אבד יודע אני ואינו כראי להתחבר עמוס מקבלין
 אותו מיד ומודיעים אותו (ו) עיקרי הדת שהוא יודע ה' ואיסור עבודת כוכבים
 ומאריכין עמו ברכו זה (ז) (ח) ומודיעים אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות
 חמורות ומודיעים אותו מקצת עונשין של מצות שאומרים לו קודם שבאת למדה
 זו אבאת חלב אי אחת ענוש כרת חללת שבת אי אחת חייב סקילה ועבשו אבאת
 חלב אחת ענוש כרת חללת שבת אחת חייב סקילה ד ואין (י) מברכין עליו
 ה ואין מדקדקין עליו וכשם שמודיעים אותו ענוש של מצות כך מודיעים אותו
 שברן של מצות ומודיעים אותו שבעשיית מצות אלו יזכה לחיי רעה"ב יושאין
 שום צדיק גומר אלא בעל החכמה שעושה מצות אלו ויודעם ואומרים לו הוי
 י יודע שהעולם הבא אינו צפון אלא לצדיקים והם ישראל וזה שתראה ישראל בצער בעולם הזה טובה היא
 צפונה להם שאינם יכולים לקבל רוב טובה בעוה"ז כעובדי כוכבים שמה ירום לכם ויחעו ויפסדו שבר עולם הבא
 ואין הקב"ה מביא עליהם רוב פורענות כדי שלא יאבדו (ח) אלא כל העובדי כוכבים כלים והם עומרים ומאריכין
 (* כלומר אלו מברכין מודיעים שומרים מין המלכות למגייר.

רסח א (א) ואם מל כשהיה עובד כוכבים בו' . כטור כ' כשם
 ר"ח שאין לו חקנה אבל בניו נימולים ונכנסים בקהל בו'
 והקצו רצים דע"כ לא מייירי כנשא עובדת כוכבים דעבודת כוכבים
 אפילו משראל הולך כמוה חלה פשיטא כנשא ישראלית ח"כ מחיי
 קנייל הא אפי' בעובד כוכבים ועבד
 הנא על בה ישראל הולך כשר כמ"ס
 בחבן עזר סו' ז' וי"א דמייירי כאן
 לענין שכשר לכהונה לאסוקי מנחם
 עובד כוכבים וזה אינו דהא נקט
 כאן בנו ובכנו אין איסור ונראה דקא
 משמע לנדנכס לקדושה הקהל לענין
 שלא יקראו בו בר חמאני כההיא
 דהיאח נפרק (הערה) (החולן) הסוה
 דהוא קרי ליה בר חמאני בו' וכן
 מבוחר כהדיח כרי"ף שם ככתב
 דבדיעבד לא פולין ליה בו' משמע
 לענין קריאה שם בר חמאני ועיין
 מה שכתבתי סעיף ג', ובפרישה כ'
 דנפקא מניה לענין אם הוליד כבוד
 מכסחה (שחיב) (שאינו חייב) כפדיון
 משל"כ כעובד כוכבים כמ"ס סו'
 ש"ה : (ב) צריך להפיק מסנו וכו' .
 כנחוב בטור כשם בעל הלכות ואל"פ
 דבסימן (כס"ו) (כס"ג) כתב (הערה)
 משמע (הכ"י משמו) דאין לריכין
 הטפה דס בשראל: שולד מהול ים
 חילוק בין ישראל לגר . כ"י : (ג) מה
 ראית שבאת בו' . דאי פדים יפרוש
 דאמר רבי חלבו קטים גרים לישראל

הלכות גרים (ז)

רסח כיצד מגיירין הגר והגיורת ודיני קדושת הגר . וכו' י"ב סעיפים :

א " גר שנכנס לקהל ישראל חייב מילה תחילה
 (א) (א) - ואם מל כשהיה עובד כוכבים (ב) (ו)
 שולד מהול (עוד כשם כה"ס) (ב) א צריך (ה) להפיק ממנו
 דם ברית (ג) ואין מברכין עליו (ד) יואם נברח הגיד
 אין מילחו מעכבת מלהחגייר וסני ליה במבילה .
 (ה) (פנל קודם שאל מועיל דבדיעבד הוי סבילה) (כ"י כשם הכתב'
 וכ"כ המ"מ פי"ד מהל' ח"ב) ב (וי"א ז) דלא הוי סבילה) (כ"י פנל
 החולן כשם כה"ס) :

ג (ג) מה ראית שבאת להתגייר אי אחת יודע
 שישאל בומן הזה דרופים סרופים (פי' חכמים וסופרים מן מדוע כחף לניכר) ומפורשים
 ויסורים באים עליהם אם אבד יודע אני ואינו כראי להתחבר עמוס מקבלין
 אותו מיד ומודיעים אותו (ו) עיקרי הדת שהוא יודע ה' ואיסור עבודת כוכבים
 ומאריכין עמו ברכו זה (ז) (ח) ומודיעים אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות
 חמורות ומודיעים אותו מקצת עונשין של מצות שאומרים לו קודם שבאת למדה
 זו אבאת חלב אי אחת ענוש כרת חללת שבת אי אחת חייב סקילה ועבשו אבאת
 חלב אחת ענוש כרת חללת שבת אחת חייב סקילה ד ואין (י) מברכין עליו
 ה ואין מדקדקין עליו וכשם שמודיעים אותו ענוש של מצות כך מודיעים אותו
 שברן של מצות ומודיעים אותו שבעשיית מצות אלו יזכה לחיי רעה"ב יושאין
 שום צדיק גומר אלא בעל החכמה שעושה מצות אלו ויודעם ואומרים לו הוי
 י יודע שהעולם הבא אינו צפון אלא לצדיקים והם ישראל וזה שתראה ישראל בצער בעולם הזה טובה היא
 צפונה להם שאינם יכולים לקבל רוב טובה בעוה"ז כעובדי כוכבים שמה ירום לכם ויחעו ויפסדו שבר עולם הבא
 ואין הקב"ה מביא עליהם רוב פורענות כדי שלא יאבדו (ח) אלא כל העובדי כוכבים כלים והם עומרים ומאריכין
 (* כלומר אלו מברכין מודיעים שומרים מין המלכות למגייר.

ספקולט ופכסיו חלכ חלב כו' ואין לסודיו כל הדקדוקים והתומרות
שם באיסור חלב ואיסור עבד דממא כוונתו לשמים. כ"כ הכ"מ:
ו בלא חציצה כו'. ואמרינן בש"ס כל דבר שחולץ בטבילה חולץ כנר
וע"ל סי' קצ"ט דבר החולץ בטבילה וכן לר"ד מקובל הכשר לטבילה
נדס כדלעיל סי' ר"ח כדל"ה בש"ס

וכ"כ הרמב"ם סי' מה"ל ח"כ דין י"ג
ובאוקוס הכשר לטבילה נדס עס
מטבילין א"ח הגרים ולא העבדים
וא"ח המסורכרי' וכל דבר שחולץ כנר
חולץ כגרים ועבדים ובמסורכרי'
ע"כ: ז' וי"א שיגלח כו'. משמע
אפי' אין הלילה בשערותיו כגון שחוק
ויסרוק סיטב לו יגו מלקח שערותיו
הקשורים והל"ה אע"פ יגלה כל
שערותיו משום שגכס לכלל יהדות
וכ"כ הכ"מ דאפשר דטבילת עמר כנר
הוא ע"פ דברי ר"מ דרשן שהביא
רש"י בפרשת דמיתקן וכן המנהג
במזמרים כשחוזרים לר"מ יתחל ע"כ
מיוס נראה דכדיעבד א"ס לא יגלה
שערותיו רק שאין דבר חולץ כו' טבילה:
ח צריך שיחזו בשלשה הברשים.

דכתיב גבי נר משפט אחד יהיה
לכס ואין משפט בשמות מנ' כשרים:
ט אבל כדיעבד אם לא מל או
טבל כו'. אכל בקבלת המלוח א"ס
לא קבל בפני ג' אפי' כדיעבד מעכב
מ"ט החו"ס והר"מ דקבלת מלוח
הו כחחילת דין שחכאר בח"מ סי'
ה' אכל טבילה ועילה הו כנמר דין
שחכאר עס דגומרין גלילה ו"ע
ק"ה דהא כחב הרב עס סעיף ב'
ד"ה א"ס עבדו דמו גלילה דיניהם
דין א"ס כן לפ"ו דהו דאפילו בקבלת
חלוח גני דדיעבד גלילה ולא ה"ל
לסרב למיהסס החומי ואפשר דדוקא
לענין דיוי מנוטות משע הרב
לסגרה ה"ה משום דהפקר כ"ד
הפקר וכ"כ הב"ח מח"מ סי' ה'
דק"ה על גב דלגבי הלילה יש לפסוק
לחומרא דאפילו דיעבד החלילה
פסולה גלילה מ"מ כדל"ה כן ה"ה
לכמוך עליהם עכ"ל וס"ה סכא
דמלילה דמי: י' אלא בפני שנים.
לא דוקא שנים אלא בפני אחד וכן
מוכח בהח"ס פרק החולץ כד"ה יש

כספחה: (ד') ומתנינים לו כו'.
טבילה ולא מטבילין אחרו קודם הטבילה
ותיך כיון שהמילה קשה עליו
מלן החילה דלי פדים יפרוש מיהו א"ס
עבל המילה הכי זה גר עכ"ל:
(ה') ער שיחרפא. מפרש בגמרא דהניס
מקלקלים כמנה קודם
המחפסות כדל"ה: (ו) שאם חזר
לסורו. כפרתה הכי דברי רש"י
פרק ג' לסוכות (דף י"ג) פירוש של
חיבה סוכו דהיינו כר שלו הוא רע
דכיוע ה"ר הרע: (ז) בג' הכשרים
לרון. דכתיב משפט אחד יהיה לכס
ולגר: (ח) שגובל לקרוי. פירוש
כידעט כדיוור דבר זה וכן בא"ש
ואו סלקה טבילה זחא אפי' לטס
גירוס אפי' טלח הזכיר שפירוש כן
וכ"כ הרי"ף וז"ל דלי ללו גירוס הוא
לא הוה טבל פירוש דא"ס לא הוה
בדעתו או להיפס גר לא הוה עובל
גס לקרי. ומה שכתב בסעיף י"א
שהיו נאמן לומר הנתיירתי כיני
לכין טלמי עד שייטבול בפני כ"ד החס
לא רחיו מנוס שום טבילה לקרי
וטכסיו רוכס לטבול לטס גירוס
ודלי לר"ך לכהלה שלשה. ומ"ח
ז"ל כ' דנראה לו שהרי"ף הכי קאמר
מדטבל לקרי ש"מ שכבר טבל בפני
ג' ולא משמע כן כלל גס מוכרי
רש"י ור"ן מוכח כן בהרי"ף דהס"ה
עבילה לחוד סני ליה א"ף א"ס לא
היה החרה וכממשפוח דברי הסור
ות"ע: (ט) חוץ מקבלת המצות
כו'. שזכו נוף כדבר והמלוח אכל
מילה וטבילה הוה כנמר דין דמן
הסורה הוה א"ף גלילה. אש"י:

בדבר זה כרי לחבנן = אם קבל מלין אותו מיד
(ד') ומתנינים לו (ה') ער שיחרפא רפואה שלימה
ואח"כ (א) מטבילין אותו טבילה [ש] הוגנת ו בלא
(ס) חציצה ז [י] וי"א (ו) שיגלה שערותיו ויפול לפניו ויגלו
קודם טבילה (פור ור"ף ור"מ) ושלישה (הלמדי חכמים) ג'
(י) עומדים על גביו וכורעים אותו מקצת מצות
קלות ומקצת מצות חמורות פעם שניה והוא עומד
במים ואם היחה אשה נשים כשיבות אותה במים
עד צוארה והריינים מבחוץ ומודיעין אותה מקצת
מצות קלות וחמורה והיא יושבת בטיסואח"כ טובלת
(ב) בפניהם (יא) והם מתוריים פניהם ויוצאים כרי
שלא יראו אותה כשחעלה מהמים [יב] ויברך על
הטבילה אחר שיעלה מן המים וכיון שטבל הרי
הוא בישראל (ו) ישאם חזר לסורו הרי הוא
בישראל מומר שאם קרש קדושו קדושוין:

ג [יג] כל עניני הגר בין להוריעו המצות לקבלם
בין המילה בין הטבילה ח"י צריך שיהיו (ז) בג'
הכשרים לרון י' וביום (ח) וי"א (י) צריך שיהיו (ז) בג'
דוקא לכתחלה ט (ג) אבל * בריעבד אם לא טבל
או טבל ו אלא בפני (ו) ב' (א) קרויים (ה) הנהיגה מוכרי
ובלילה י' אפילו לא טבל לשם גרות אלא איש
(ה) שטבל (ס) לקרוי ו אשה שטבלה לנרחה הוי
גר ומותר בישראלית (ט) [ש] חוץ מקבלת
המצות (פ) שמעכתב אם אינה ביום ובשלשה
[ש] [ד] ו"לדרי"ף ו ולהרמב"ם אפי' בדיעבד שטבל
או טבל בפני שנים [י] או בלילה מעכב ואסור
בישראלית יא אבל אם נשא ישראלית (י) (ה) והוליד
ממנה בן יב (י) לא פסלין ליה:

ד (יא) [י] ה' הואיל וטבילת גר צריך בית דין של
ג' אין מטבילין אותו יג כשבת ולא ב"מ יד ולא
בלילה ואם טבל י' הרי זה גר:
ה טו [י] ב' המל את הגרים מברך בא"י אמ"ה
אקב"ו [כ] למול את הגרים ו ואח"כ מברך בא"י
אמ"ה אקב"ו למול את הגרים ולהסיף מהם דם
ברית שאלמלא דם ברית לא נחקימו שמים וארץ

לך עדים (דף נ"ד) מיהו י"ל דנקט שנים כיון דא"ס מוכרין סיינו לחומו
שסיה עובד כוכבים חיוי נאמן לומר גיירתי עמי כדלקמן וח"כ
לריכין סיינו ב' לפתום שידע שהגייר כדל"ה וא"ף בא"ה נראה בשטה
שעבד נפשה סיו לריכין לאנשים רחוקים א"ס טבילה לסיח עדים
דכר. פרישה: יא אבל אם נשא ישראלית כו'. ואע"ג דק"ל
דאפילו עובד כוכבים שבה על כח ישראל הולך כשר טבל מוקוס
כ"מ דהולך כשר לכבוה מה שאין כן כגולד מן העובד כוכבים כמו
שנחכאר בא"ע סימן ז' ח"כ ל"ע לענין פדיון סכן כדלקמן סימן
לענין

ס"ה סעיף י"ח: יב לא פסלין ליה. עיין לקמן סעיף י"א: יג כשר נחכאר כו'. כבר נחכאר דין טבילה גר גלילה בסעיף הקודם: כ"ה המל כו'. עיין לעיל סי' רס"ו סי"ב:
ס"ה סעיף י"ח: יב לא פסלין ליה. עיין לקמן סעיף י"א: יג כשר נחכאר כו'. כבר נחכאר דין טבילה גר גלילה בסעיף הקודם: כ"ה המל כו'. עיין לעיל סי' רס"ו סי"ב:

יורה דעה רסח הלכות גרים

מן ובא להתגייר. מסמע מדעתו. וקמ"ל דאש"נ דאין לו דעת
 שומעין לו דרשות הוא לו וזכין לאדם שלא בפניו אבל אם חיו רואים
 אינו נד אשילו בזמן שיד ישראל תקיפה עליהם כמ"ס וכו' הגי' מדע
 ין יכול למחות משיגדיל. והר"כ כ' דכ"י דמחאה קטנים לאו מחאה
 היא לענין שאם נהרסה אח"כ אין
 מחאה כלום אפי"ה מחיי לענין
 דלאחר שהגדיל אם עמד במחאה
 מחיי וכו' בבבב דריש: י"ח אינו
 יכול למחות. ואם חזר צו דינו
 כישראל מומד: י"ח אמור לישראל
 לחתבה. שהעובד טובים אין
 מעלוקתם מידו מיתה ולא מורדין
 אותם היום אבל אם אין רשות
 בדבר שבי וכן במקום שמומד
 לרפאות עון מוסס אינו או בטבר
 גרי וע"ל ס"ס רס"ג: ב אבל מי
 שבא בו. כלומר דוקא בני שהחוק
 טובד טובים ואמר נתגיירתי כ'
 הוא שאלתו דברים הללו אבל בני
 שלא בחוק עובד טובים ואמר
 שהוא עובד טובים ונתגייר כב"ד
 נאמן צמינו דאי בני אמר ישראל
 הוא: כ"א וכו' הרמב"ם כ'. וכתב
 הכ"ה וניסו נוכחין להקל להאמינו
 אף להשיאו ישראליים ואפשר דאף
 הרמב"ם מודם נאורמים שכ"ס
 וסס בחוקת ישראלים שהאמינו אף
 עכשוו ויבין עובדי טובים אף
 להשיאו ישראליים שכל המשפחות
 בחוקת כשרות הם כמו שהנהג
 צ"ע סי' ב' ולא אמר הרמב"ם הלא
 בני שלא כשרותו עובד טובים
 ואמר נתגיירתי צבית דין פלגי
 דנאמן מדין מינו הקס הוא דקאמר
 הרמב"ם דאפי"ה מעלה עשו ביוחסין
 שאין משיאין אותו ישראליים עדין
 מנו עד שיבית רחום: כ"ב אבל
 נאמן כו'. לשון הר"ש וכו' דקאמר
 שנאמן לפסול חז ענמו לא לענין
 זה שאם הוא מל כה ישראל פסלה
 דק"ל אין חסם מסיס חז טעמו
 רשע ועוד מלחא דתניסס היא
 דאיסו פסול ובניו כשרים הלכך אין
 עדותו כלום אפי"ה לענין עמנו ואם
 הוא על כה ישראל לא יפסלה הלא
 לענין זה מחיי עדותו לעמנו דשייה
 מחיבה דאיסורא ואמור כהן ישראל ע"כ ועיי' בכ"ה וע"ל סעיף ב': כ"ג כשיבא הגר כו'. וכתבו התוס'. דהי"א דפ"ק דשבת דלחח לקמיס
 דסלל וח"ל גיירי על מנת שאיב"כ כ"ג בעומ סיה דסופו לפסוח לשם שמים כו' ומכאן יש ללמוד דסלל לפי דלוח עיי' סב"ד עכ"ל כ"י וכו'

לענין טבילה מעומתה נשפה וכן כתבו התוס' בפרק סמולך וסימח
 מל כ"י שלא כתב כן: (י"ב) לא שמתי. ומתוס' ברוך חתם ה'
 טרת סב"י. כן הגי' בפרי"ס: (י"ג) בין קמן שניירו כו'. כן לריך
 ליום: (י"ד) אלא בעובד כוכבים. פירוש לענין שאין קדושו
 קדושי: (ט"ז) שלא נחבין למצוה.
 פ' שאמור לעשות לו רשות ואף
 מסיס מלוס הא לא נחבין לס:
 (ט"ח) חזר למורו. בטור כתוב כסס
 בעל הלכות דאם חזר למורו יינו
 יין נסך כו'. וכתוב בפרי"ס פ"ס
 מקשים פשיטא וכי עדיף פישלל

שנאמר אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ
 (י"ב) לא (י"א) שמתי:
 י"י כותיה (ו) * שנחגיירה והיא (ז) מעוברת
 בנה אין צריך טבילה:
 ז"י עובד כוכבים קמן אם יש לו אב יכול לגייר
 [אחרו] ואם אין לו אב מן ובא להתגייר או אמר
 מביאתו להתגייר בית דין מניידן אותו (י"ג) שוכות הוא לו וזכין לאדם שלא בפניו
 (י"ג) [כא] בין קמן שניירו אביו בין שגיהדתו ב"ד יז (ח) יכול למחות משיגדיל
 (ט"ז) ואין דינו כישראל מוכר (י"ד) אלא בעובד כוכבים:
 ח"י כד"א בשלא נהג מצה יהדות משהגדיל אבל נהג מצה יהדות משהגדיל
 שוב י"ח אינו יכול (י"ג) למחות:
 ט"י עובד כוכבים שבא לדרוך ערלוו מפני מכה או מפני שחין שגולד לו בה
 י"ח אמור לישראל לחתבה מפני (ט"ז) שלא נחבון למצוה לפיכך אם נחבון
 העובד כוכבים למולה מצוה לישראל למול אותו [כב] ובמקום שמומד לנפשות העובד כוכבים
 מוסר כל ענין (כ"י) ע' מפנין על הטעם ונכ"ס ור"י וע"ל סימן קל"ה):
 י"י כותי או כותית שבא ואמר נתגיירתי בבית דינו של פלוני כראוי אינו נאמן לכא
 בקהל עד שיביא עדים [כג] י"א ראיונום נהגין כדרכי ישראל ועושים כל המצות
 דרי אלו בחוקת גרי צדק ואע"פ שאינם עדים שמעידים בפני מי נתגיירו ור"י ואע"פ כ'
 אם באו להתערב בישראל אין משיאין אותם עד שיביאו עדים או עד שיטבילו
 בפניו הואיל והוחזקו עובד כוכבים כ[כה] י"א אבל מי שבא ואמר שהוא עובד
 כוכבים ונתגייר כב"ד נאמן שהפה שאמר הוא הפה שהתיר כא"כ וכתב הרמב"ם
 כמה דברים אמורים בארץ ישראל ובאותן הימים שחוקת הכל שם בחוקת ישראל
 אבל בח"ל צריך להביא (י"ז) ראיה ואח"כ ישא ישראליים שמעלה עשו ביוחסין:
 י"א * מי שהיה מוחזק בישראל שאמר נתגיירתי ביני לבין עצמי יש לו בנים
 אינו נאמן על הבנים כב אבל נאמן על עצמו לשווי נפשויה חתיכה דאיסורא
 (ט"ו) ליאמר בבת ישראל עד שיטבול בפני בית דין:
 י"ב כג [כו] י' כשיבא הגר להתגייר בודקים אחריו שמה בגלל ממין שימול
 או בשביל (ט"ו) שררה שייכה לה או מפני הפחד בא ליכנס לדת [כז] ואם איש
 הוא בודקין אחריו שמה עינו נתן באשה יהודית ואם אשה היא בודקין אחריה
 שמה עיניה נחנה בכדורי ישראל ואם לא נמצאת להם עילה י"י מודיעים להם כובד
 עול התורה ושורה שיש בעשייתה על עמי הארצות כדי שיפרשו אם קבלו ולא
 פירשו וראו אותם שחזרו מאהבה מקבלים אותם * ואם לא בדקו אודיו (ט"ו) או
 שלא הודיעוהו שכר המצות ועונשן ומל וטבל בפני ג' הדיומות ה"ז גר אפי' נדע
 שבשביל דבר הוא מתגייר הואיל ומל וטבל יצא מכלל העובדי כוכבים והוששים
 לו עד שתחברר צדקתו [כח] ואפילו (ט"ז) חזר ועבר אלילים דרי הוא כישראל

מורי זהב

שפתי כהן

מומר שכחב ב"י ס' קב"ד לוינו יין נסך ומחנלים דכאן אסרינו
 יינו שלו אפילו למפרע קודם שמורו לכוזו ע"כ וזה דבר שאינו אמת
 כיון שבא לכלל ישראל הוחזק לכל דבר כישראל ואין לך לפסלו עד
 שיודע לך שהוא פסול ומסס ולכבא וכוננת פסל הלכות כ"ל דקמ"ל
 דיוקא דדוקא להכי מילי שהס
 לחומרה הוה כעובד כוכבים וע"כ
 נקט קלמ מהס וסייס ובפאל דכריס
 דינו כעובד כוכבים היינו לחומרה
 אבל לקולא לא וכדמוסיק הטור לפנין
 קדושין שלו דהוה קדושין :

במומר שקידושיו קידושים כ"ד [כ"ט] (ישראל מומר עשה
 השוכה א"ל לטוב [ל] דק מדריכן (י) יש לו לטוב [ל"א] ולקבל עליו
 דברי הכרזה בפני ג') (כ"י פ' החולין) (ס) :

פתחי תשובה

רמב"ם (א) מבלין אהו . עיין במסכת דרכי כהרשות סימן תל"ד שכתב שיכרך או
 שהחיינו דבאחוס טעם נגמר גירוחו ע"ס : (ב) בפערים . עיין במסכת סוטה
 מסה אסין ח"כ טעמם דאם לא ענלם בשי כ"ד לניך שיוצטוס פנים שיח תקלת מלוח
 ותקובל בפני כ"ד ע"ס : (ג) אבל ברישבר . עיין ברמ"מ שכתב דהיינו דוקא בגר גדול
 שאינו קבלה מלוח סיקר והמילס והטעמם הוה אלא גמר דכבר פני בלא שלסס ואפילו
 כלילס אבל גר קטן שלא שייך בו קבלת מלוח ובטעמם הוה עיקר שמבלין אהו על דעת
 כ"ד לכ"ס זריך לסיח ביום כמני שלסס ע"ס : (ד) [והרי"ף] . עיין במסכת תמורה
 שלסס סימן כ"ס ו"י מ"ס בוס : (ה) [והרי"ף] . עיין במסכת תמורה
 ומס מוכה דכ"ל לטע"ו וס"ך בפסיקות בא דקוי"ל עוכר כוכבים סכא על כת ישראל הולד

כבר היינו דכבר לעברי ולא לזרך גירות דלא בדמשמט מרש"י קידושין דף ס"ח ע"כ ד"ס
 ולימא קסבר רבינא ובתור' יבמות ק"ו ע"כ סוד"ס אשוראי ועיין בזה בשע"ט פס"ו מהלכות
 איסות באורך ובתנאי מוס כפ"ה לא"ע סימן ד' סק"ח ס"ס : (ו) שנתגיירה . עיין
 בספר הפלאת לתבש שכתב דוקא באתגיירה הוה חלל או לא התגיירה הוה לא מוציין (לא
 ע"ס ו"ל מוציין) . עיין בלכ"ס ע"ס : (ז) משפחה . עיין בגוגל מרכס סכתא אס ידעו
 כ"ד בשפת עטילס שיח מטוברת הדין סאוס חלל אס לא ידעו כ"ד שהיח מטוברת וס בזה
 חריכות דגמים פכ"ד : (ח) יסיל לטרת משפחה . עיין בפסד הפלאת לבסס שכתב דאס היחה
 הורטו עלה בקדושא ויודעו נקדושה כגון שהגיירה עוברת כוכבים משפחה היע יכול למשח
 ע"ס באורך [ונתאבות מ"ס סימן כ"ג הכלל דאפילו גם לידעו עלה בקדושה כל שהגיירו
 עמו אהר טאנותיו הינו יכול למחות מאחר שרעם הרי"ף פסק החולן דלשולס הינו יכול
 למחות אפילו גיירוסו כ"ד ובכ"ג עכל דכריו דברי קבלה פסק עכ"ס בהגיירוסו אבותיו אפילו
 לא והגיירו עמו הינו יכול למחות וקירוב לודאי עגם דעת הרמב"ם הוה כן ובש"ס תקובלת
 כתיח רבים מהפוסקים דפסקו דשכ"ס בהגיירו עמו הינו יכול למחות ובתור"ס ס"ך דכתובות
 לא מצינו שחולק להדיח על זס אי"כ הין כשך דכתי טלכא . וכתב עוד סיכא דיוכל למחות
 ודאי דמיפק עקר הגירות למטרע וסיין כבאר שוגס בו קודם מתאחו הוה כלל מנס עובד
 כוכבים קטן כיון שלעו וזס כל כת ישראל כהיוון כן ט' נפסלס מהבונה כו' אך ח"ו אין
 לזיכין למח לוס כלל שמא יסדה ו"כן מערפין בשפת עטילס ומניחין אהו ליגע כיון או להשח
 לאיס או ליסח ישראליס כו' עכ"ב] : (ט) [אז שלא דריש . עיין בתור' ספרת שלסס

ס"ס כ"ט מ"ס בוס] : (ו) יש לו לטוב . עיין נמנ"ח סימן סל"ו ס"ך ת' שכתב דישראל
 מומר עשה השוכה מומר לטוב אפילו כשכח כיון דהינו מלאוהייה ע"ס . ועיין במסכת
 רש"י סימן ס"ח שכתב דכתי בהומרים סטרוים סוקרליס אלוסיס כבאליס (אחור בהטובס
 אין לכודיעס מלות קלות והאורות ועונשן ואין לטבו חלל יס לטובו חסד ואין לזיך טכילס
 וכאחל אי"ע מתכך להכניסן ככריתו של אי"ח ומכך גם כן ב' ברכות על המילה עכ"ס לשינ
 סימן דס"ו (ס"ך ב') והער קודם ידיד ואינו כולל ככרס אהס והח"כ אומר או"ח כלל
 נא לעכו הנקרא שמו כן ומשון אליו חסד וכסס שהיח לבו לבוב בהטובס שלמה לסיך
 כן חסס בלבו להסכך ויראחך והפחה לבו בהודתך ומדריכיהו כנהיב לזותיך למען ימלא חן
 בעיניך ל"ך ונאשר אמך ע"ס סוד . ועיין במסכת הדיב"ל בהטובס סימן תל"ד אי הייבין
 לבך שהחיינו קשען המילס :

A. הודעת מצוות וקיום מצוות
 **בבלי שבת (סו). "רב ושמואל דאמרי תרוייהו...על כל שבת ושבת", עפרש"י
 רב ושמואל דאמרי תרוייהו מתניתין בתינוק שנשבה לבין הנכרים וגר שנתגייר לבין הנכרים אבל הכיר ולבסוף
 שכתב חייב על כל שבת ושבת

מתניתין - דפטר בחד חטאת.
בתינוק שנשבה - ולא ידע שבת מעולם.
אבל הכיר ולבסוף שכח - הוה ליה כשוכח שהיום שבת, ויודע עיקר שבת, וחייב על כל שבת ושבת.

**תוס' שם ד"ה גר (ותוס' יבמות (מה: ד"ה מי)
גר שנתגייר בין הנכרים - בפני ג' ולא הודיעוהו מצות שבת דאי נתגייר בינו לבין עצמו לא הוי גר כדאמרין בהחולץ (יבמות דף מז:).

מי לא טבלה לנדוטה - תימה דאמר לקמן (דף מו:): דגר צריך שלשה דמשפט כתיב ביה ואפילו למאן דאמר בריש סנהדרין (דף ג.) דבר תורה חד נמי כשר מכל מקום אין דרך נשים להביא איש עמהן בשעת טבילה ואשה אינה ראויה לדון כדתנן (גדה דף מט:): כל הכשר לדון כשר להעיד ובהדיא איתא בירושלמי דיומא מעתה שאין אשה מעידה אינה דנה ודבורה לא היתה דנה אלא מלמדת להן שידונו אי נמי על פי הדיבור שאני וי"ל האי דבעינן שלשה היינו לקבלת המצות אבל לא לטבילה אף על גב דאמרין לקמן (דף מז:): דשני ת"ח עומדים מבחוץ היינו לכתחלה דעדיף טפי ויש מפרשים דכיון דידוע לכל שטבלה כאילו עומדים שם דמי ומיהו קשיא דטבילת נדה בלילה ולקמן (דף מו:): אמר אין מטבילין גר בלילה אבל אי לאו כתיב משפט אלא אקבלת מצוה אתי שפיר והא דאין מטבילין היינו לכתחלה מדרבנן.

*רמב"ן שם ד"ה גר (ורמב"ן יבמות (מה: ד"ה ואפשר)
גר שנתגייר לבין הגוים. כגון שנתגייר בפני שלשה והודיעוהו מקצת מצות אחרות ולא הודיעוהו מצות שבת או שטעו ולא הודיעוהו, שאלו נתגייר בינו לבין עצמו אינו גר.

ואפשר לומר דגבי קבלת מצוות צריך שלשה אפילו בדיעבד דמשפט כתיב ביה מה התם שנים שדנו אין דיניהן דין אף כאן אינו גר אפילו בדיעבד, אבל מי שהודיעוהו מקצת עונשין של מצות ומתן שכרן וקיבל עליו בב"ד לטבול ולמול אם הלך ומל וטבל שלא בפני ב"ד הרי זה כשר ולא פסלין לזרעיה, ולא מנסבינן ליה לדידיה בת ישראל עד דטבל בפני שלשה, משום דלכתחלה בעינן שלשה בין בקבלה בין בטבילה כדאמרין לקמן שהי כאן ונטבלינך למחר, וכדתניא אשה נשים מושיבות אותה במים עד צוארה ושני תלמידי חכמים מושיבין לה מבחוץ ומודיעין אותה ואמר ליה ר' יוחנן לתנא תני שלשה, אלמא בעינן קבלה בשעת טבילה ממש והכל בפני שלשה, ואפילו בגר זכר שקבל עליו קודם מילה חוזר ומקבל עליו בשעת טבילה בפני שלשה כדקתני לקמן ומוקמי לה לכתחלה.

**ריטב"א שם ד"ה רב ושמואל וריטב"א יבמות (מזן) ד"ה ומודיעם וריטב"א כתובות (יא.) ד"ה והאי דמטבילין (מדובר בגר קטן – איפה הקבלת מצות?)

רב ושמואל דאמרי תרוייהו מתני' בתינוק שנשבה לבין הגוים וגר שנתגייר לבין הגוים. פירוש שקבל עליו בפני שלשה ונתגייר בפניהם אלא שלא הודיעוהו מצות שבת שאין זה מעכב, והלך ודר בין הגוים ולא ידע לעולם מצות שבת, ומשכחת לה נמי כשנתגייר בעודו קטן דקי"ל גר קטן מטבילים אותו על דעת בין דין כדאיתא בפ"ק דכתובות (י"א א'), וכשהגדיל והיה בן דעת היה בין הגוים, הא כל שנתגייר בינו לבין עצמו אינו גר כדאיתא בפרק החולץ (יבמות מ"ז א').

ומודיעים אותו קלות וחמורות. (פי') וסברא דרבוותא ז"ל שאם לא הודיעוהו אינו מעכב והכי משמע בפ' כלל גדול (ס"ח א').

והאי דמטבילין אותו אע"ג דגר בעלמא בעינן שידיעוהו קלות וחמורות, ההיא למצוה ולא לעכב והכא דלאו בר הודעה הוא אינו מעכב....
ויש שפירשו שאין גירות זה אלא מדבריהם ואין סומכין עליו לדונו כישאל אלא לענין יין נסך ולכל דבר שהוא מדברי סופרים, ...אלא ודאי דהוי גר מדאורייתא וסומכין עליו לכל דבר כיון דזכות הוא לו וזכין לאדם שלא בפניו מן התורה...

**נימוקי יוסף יבמות (טז.) ד"ה ת"ר גר, וב"י ס' רס"ה "וכתב בנימוקי יוסף...לא הייתי מתגייר" סברא דרבוותא שאם לא הודיעוהו אינו מעכב והכי משמע בפרק כלל גדול.

וכתב בנימוקי יוסף (טז.) ד"ה ת"ר גר) סברא דרבוותא שאם לא הודיעוהו אינו מעכב והכי משמע בפרק כלל גדול. ומפרש בגמרא (ע"ב) דטעמא דאומרים לו מה ראית שבאת להתגייר ומודיעין אותו מקצת מצות קלות

וחמורות היינו משום דאי פריש נפרוש דאמר רבי חלבו קשים גרים לישראל כספחת. וסמ"ג (לאוין קטז מ ע"ג) כתב טעם אחר כדי שלא יאמר לאחר מכאן אילו הייתי יודע לא הייתי מתגייר:

**שיטת הרמב"ם: איסור"ב פרק י"ג:א'-ו', י"ד-י"ח, ובמ"מ על הי"ן, פרק י"ד:א'-ו'
א - בשלשה דברים נכנסו ישראל לברית במילה וטבילה וקרבתן.

ב - מילה היתה במצרים שנאמר וכל ערל לא יאכל בו, מל אותם משה רבינו שכולם ביטלו ברית מילה במצרים חוץ משבט לוי ועל זה נאמר ובריתך ינצורו.

ג - וטבילה היתה במדבר קודם מתן תורה שנאמר וקדשתם היום ומחר וכבסו שמלותם, וקרבתן שנאמר וישלח את נערי בני ישראל ויעלו עולות ע"י כל ישראל הקריבום.

ד - וכן לדורות כשירצה העכו"ם להכנס לברית ולהסתופף תחת כנפי השכינה ויקבל עליו עול תורה צריך מילה וטבילה והרצאת קרבן, ואם נקבה היא טבילה וקרבתן שנאמר ככם כגר, מה אתם במילה וטבילה והרצאת קרבן אף הגר לדורות במילה וטבילה והרצאת קרבן.

ה - ומהו קרבן הגר עולת בהמה או שתי תורים או שני בני יונה ושניהם עולה, ובזמן הזה שאין שם קרבן צריך מילה וטבילה וכשיבנה בית המקדש יביא קרבן.

ו - גר שמל ולא טבל או טבל ולא מל אינו גר עד שימול ויטבול, וצריך לטבול בפני שלשה והואיל והדבר צריך ב"ד אין מטבילין אותו בשבת ולא בי"ט ולא בלילה ואם הטבילוהו ה"ז גר.

זד - אל יעלה על דעתך שמשון המושיע את ישראל או שלמה מלך ישראל שנקרא ידיד יי' נשאו נשים נכריות בגיותן, אלא סוד הדבר כך הוא, שהמצוה הנכונה כשיבא הגר או הגיורת להתגייר בודקין אחריו שמא בגלל ממון שיטול או בשביל שררה שיזכה לה או מפני הפחד בא להכנס לדת, ואם איש הוא בודקין אחריו שמא עיניו נתן באשה יהודית, ואם אשה היא בודקין שמא עיניה נתנה בבחור מבחורי ישראל, אם לא נמצא להם עילה מודיעין אותן כובד עול התורה וטורח שיש בעשייתה על עמי הארצות כדי שיפרשו, אם קבלו ולא פירשו וראו אותן שחזרו מאהבה מקבלים אותן שנאמר ותרא כי מתאמצת היא ללכת אתה ותחדל לדבר אליה.

טו - לפיכך לא קבלו בית דין גרים כל ימי דוד ושלמה, בימי דוד שמא מן הפחד חזרו, ובימי שלמה שמא בשביל המלכות והטובה והגדולה שהיו בה ישראל חזרו, שכל החוזר מן העכו"ם בשביל דבר מהבלי העולם אינו מגייר הצדק, ואעפ"כ היו גרים הרבה מתגיירים בימי דוד ושלמה בפני הדיוטות, והיו ב"ד הגדול חוששין להם לא דוחין אותן אחר שטבלו מכ"מ ולא מקרבין אותן עד שתראה אחריתם.

טז - ולפי שגייר שלמה נשים ונשאן, וכן שמשון גייר ונשא, והדבר ידוע שלא חזרו אלו אלא בשביל דבר, ולא על פי ב"ד גיירום חשבן הכתוב כאילו הן עכו"ם ובאיסורן עומדין, ועוד שהוכיח סופן על תחלתן שהן עובדות כו"ם שלהן ובנו להן במות והעלה עליו הכתוב כאילו הוא בנאן שנאמר אז יבנה שלמה במה.

יז - גר שלא בדקו אחריו או שלא הודיעוהו המצות ועונשן ומל וטבל בפני ג' הדיוטות ה"ז גר, אפילו נודע שבשביל דבר הוא מתגייר הואיל ומל וטבל יצא מכלל העכו"ם וחוששין לו עד שיתבאר צדקותו, ואפילו חזר ועבד כו"ם הרי הוא כישראל מומר שקידושו קידושין, ומצוה להחזיר אבידתו מאחר שטבל נעשה כישראל, ולפיכך קיימו שמשון ושלמה נשותיהן ואע"פ שנגלה סודן.

יח - ומפני זה אמרו חכמים קשים להם גרים לישראל כנגע צרעת שרובן חוזרין בשביל דבר ומטעין את ישראל, וקשה הדבר לפרוש מהם אחר שנתגיירו, צא ולמד מה אירע במדבר במעשה העגל ובקברות התאוה וכן רוב הנסיונות האספסוף היו בהן תחלה.

(מ"מ) יז - גר שלא בדקו אחריו וכו'. זה פשוט שאין הודעת המצות מעכב דיעבד ואמרו בפרק החולץ (דף מ"ז:): טבל ועלה הרי הוא כישראל לכל דבריו למאי הילכתא דאי (הדר ביה ומקדש בת ישראל) קידש ישראל מומר קרינא ביה וקידושו קידושין ומ"ש רבינו ומצוה להחזיר אבידתו הוא ממה שנתבאר פרק י"א מהלכות גזילה ואבידה שמחזירין אבידת המומר והוא שיהיה מומר לתיאבון לאכול נבילות כמו שזכר שם:

א - כיצד מקבלין גירי הצדק כשיבוא אחד להתגייר מן העכו"ם ויבדקו אחריו ולא ימצאו עילה, אומרים לו מה ראית שבאת להתגייר, אי אתה יודע שישראל בזמן הזה דוויים ודחופים ומסוחפין ומטורפין ויסורין באין עליהן, אם אמר אני יודע ואיני כדאי מקבלין אותו מיד.

ב - ומודיעין אותו עיקרי הדת שהוא ייחוד השם ואיסור עכו"ם, ומאריכין בדבר הזה ומודיעין אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות ואין מאריכין בדבר זה, ומודיעין אותו עון לקט שכחה ופיאה ומעשר שני, ומודיעין אותו עונשן של מצות, כיצד אומרים לו הוי יודע שעד שלא באת לדת זו אם אכלת חלב אי אתה ענוש כרת, אם חללת שבת אי אתה ענוש סקילה, ועכשיו אחר שתתגייר אם אכלת חלב אתה ענוש כרת, אם חללת שבת אתה ענוש סקילה, ואין מרבין עליו, ואין מדקדקין עליו, שמא יגרום לטרדו ולהטותו מדרך טובה לדרך רעה שבתחלה אין מושכין את האדם אלא בדברי רצון ורכים וכן הוא אומר בחבלי אדם אמשכם ואח"כ בעבותות אהבה.

ג - וכשם שמודיעין אותו עונשן של מצות כך מודיעין אותו שכרן של מצות, ומודיעין אותו שבעשיית מצות אלו יזכה לחיי העולם הבא, ושאיין שום צדיק גמור אלא בעל החכמה שעושה מצות אלו ויודען.

ד - ואומרים לו הוי יודע שהעולם הבא אינו צפון אלא לצדיקים והם ישראל וזה שתראה ישראל בצער בעולם הזה טובה היא צפונה להם שאינן יכולין לקבל רוב טובה בעולם הזה כאומות, שמא ירום לבם ויתעו ויפסידו שכר העולם הבא כענין שנאמר וישמן ישורון ויבעט.

ה - ואין הקב"ה מביא עליהן רוב פורענות כדי שלא יאבדו אלא כל העכו"ם כליו והן עומדין, ומאריכין בדבר הזה כדי לחבבן, אם חזר בו ולא רצה לקבל הולך לדרכו, ואם קיבל אין משהין אותו אלא מלין אותו מיד, ואם היה מהול מטיפין ממנו דם ברית ומשהים אותו עד שיתרפא רפואה שלימה, ואחר כך מטבילין אותו.

ו - ושלשה עומדין על גביו ומודיעין אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות פעם שנייה והוא עומד במים, ואם היתה אשה נשים מושיבות אותה במים עד צוארה והדיינין מבחוץ ומודיעין אותה מקצת מצות קלות וחמורות, והיא יושבת במים ואח"כ טובלת בפניהם והן מחזירין פניהן ויוצאין כדי שלא יראו אותה כשתעלה מן המים.

בעבדים: איסור"ב י"ג:א-י"ג, י"ד:ט, הל' עבדים ח:י"ב

יא - כשם שמלין ומטבילין את הגרים כך מלין ומטבילין את העבדים הנלקחים מן העכו"ם לשם עבדות, הלוקח עבד מן העכו"ם וקדם העבד וטבל לשם בן חורין קנה עצמו, והוא שיאמר בעת טבילה הריני טובל בפניכם לשם גירות, ואם טבל בפני רבו אינו צריך לפרש אלא כיון שטבל נשתחרר לפיכך צריך רבו לתקפו במים עד שיעלה והוא תחת שיעבודו ומודיעו בפני הדיינין שלשם עבדות מטבילו, ואין העבד טובל אלא בפני שלשה וביום כגר שמקצת גירות הוא.

יב - כשישתחרר העבד צריך טבילה אחרת בפני שלשה ביום שבו תיגמר גירותו ויהיה כישאל, ואין צריך לקבל עליו מצות ולהודיעו עיקרי הדת שכבר הודיעוהו כשטבל לשם עבדות.

יג - ובמקוה הכשר לטבילת נדה שם מטבילין את הגרים ואת העבדים ואת המשוחררים וכל דבר שחוצץ בנדה חוצץ בגרים ובעבדים ובמשוחררים.

ט - העבד הנלקח מן העכו"ם אין אומריין לו מה ראית שבאת, אלא אומרים לו רצונך שתכנס לכלל עבדי ישראל ותהיה מן הכשרים או לא, אם רצה מודיעין לו עיקרי הדת ומקצת מצות קלות וחמורות ועונשן ושכרן כמו שמודיעין את הגר ומטבילין אותו כגר, ומודיעין אותו כשהוא במים, ואם לא רצה לקבל מגלגלין עליו כל שנים עשר חדש ומוכרו לעכו"ם ואסור לקיימו יותר על כן, ואם התנה עליו מתחלה שלא ימול ולא יטבול אלא יהיה גר תושב מותר לקיימו בעבודתו כשהוא גר תושב ואין מקיימין עבד כזה אלא בזמן היובל.

יב - הקונה עבד מן העכו"ם סתם ולא רצה למול ולקבל מצות העבדים מגלגלין עמו כל שנים עשר חדש ואם לא רצה חוזר ומוכרו לעכו"ם או לחוצה לארץ, ואם התנה העבד עליו תחלה שלא ימול ה"ז מותר לקיימו כל זמן שירצה בגיותו ומוכרו לעכו"ם או לח"ל, וכן עבד שמל וטבל לשם עבדות ואח"כ הפיל עצמו לגייסות ואין רבו יכול להוציאו לא בדיני ישראל ולא בדיני אומות העולם הרי זה מותר לו ליטול דמיו מן העכו"ם וכותב ומעלה בערכאות של עכו"ם מפני שהוא כמציל מידם.

**שו"ע ס' רס"ה:ג' וי"ב

ג - כל ענייני הגר, בין להודיעו המצות לקבלם בין המילה בין הטבילה, צריך שיהיו בג' הכשרים לדון, וביום (תוס' ורא"ש פ' החולץ). מיהו דוקא לכתחלה, אבל בדיעבד אם לא מל או טבל אלא בפני ב' (או קרובים) (הגהות מרדכי) ובלילה, אפילו לא טבל לשם גרות, אלא איש שטבל לקריו ואשה שטבלה לנדתה, הוי גר ומותר בישראלית, חוץ מקבלת המצות שמעכבת אם אינה ביום ובשלשה. ולהרי"ף ולהרמב"ם, אפילו בדיעבד שטבל או מל בפני שנים או בלילה, מעכב, ואסור בישראלית, אבל אם נשא ישראלית והוליד ממנה בן, לא פסלין ליה.

יב - כשיבא הגר להתגייר, בודקים אחריו שמא בגלל ממון שיטול או בשביל שררה שיזכה לה או מפני הפחד בא ליכנס לדת. ואם איש הוא, בודקין אחריו שמא עיניו נתן באשה יהודית. ואם אשה היא, בודקין אחריה שמא עיניה נתנה בבחורי ישראל, ואם לא נמצאת להם עילה מודיעים להם כובד עול התורה וטורח שיש בעשייתה על עמי הארצות, כדי שיפרשו. אם קיבלו ולא פירשו, וראו אותם שחזרו מאהבה, מקבלים אותם. ואם לא בדקו אחריו, או שלא הודיעוהו שכר המצות ועונשו, ומל וטבל בפני ג' הדיוטות, ה"ז גר אפילו נודע שבשביל דבר הוא מתגייר, הואיל ומל וטבל יצא מכלל העובדי כוכבים, וחוששים לו עד שתתברר צדקתו; ואפילו חזר ועבד עבודת כוכבים, הרי הוא כישראל מומר שקדושיו קדושיין. (ישראל מומר שעשה תשובה, א"צ לטבול; רק מדרבנן יש לו לטבול ולקבל עליו דברי חבירות בפני ג') (נ"י פ' החולץ).

הודעה לעומת קבלה:

**מלמד להועיל יו"ד ס' פ"ז ד"ה ועתה נחזי

ועתה ניחזי אנן אי מהני כשטובלין אותו עכשיו בלא קבלת מצוות. הנה בי"ד ס' רס"ח סעיף ג' כ' דקבלת מצות אפילו בדיעבד מעכב אם אינה ביום ובשלשה, וא"כ מכש"כ דמעכב אם לא קבל כלל המצות, ואף שבסוף ס' רס"ח כ' דבדיעבד הוי גר אף שלא הודיעוהו שכר המצות ועונשו מ"מ קבלת המצות מעכב אפילו בדיעבד וכ"כ בקונטרס וכתורה יעשה דף י"ב ע"א בשם בעל בית יצחק. אמנם לי אכתי הדבר צריך עיון דהא כתב ה"ה פי"ג מה' א"ב הי"ז זה פשוט דאין הודעת המצות מעכב, ואיך יקבל המצות אם אינו יודע המצות, וא"כ משמע דגם קבלת המצות אינו מעכב בדיעבד, ואין לי פנאי לעיין כעת בזה.

**שו"ת מנחת יצחק א:קכ"א

(א) הנה מה שנוגע לקבלת המצות, ישנן שלשה חילוקים הא' לכתחילה צריכים הודעות המצות בפרט, ממצות קלות וחמורות המבואר בש"ס יבמות (דף מ"ז), הב', בדיעבד מהני אף קבלת המצות בכללן, ואף ביחד עם הטבילה, ג' אם מתנה חוץ מאיזה מצוה, והנה הדין הא' מבואר ברמב"ם (פי"ד מה' א"ב עד הלכה ו), ובש"ע יו"ד (סימן רס"ח ס"ב וי"ב), והדין הב' מבואר ברמב"ם (פי"ג הי"ז) ובהה"מ שם, ובש"ע (שם סי"ב), והיינו דרק הודעת המצות בפרט אינו מעכב, אבל קבלת המצות בכללן מעכב, ובפני ב"ד דוקא כדלהלן, ויש לתמוה על הד"מ (שם סק"א), דהעיר על דברי הנמ"י (פ' החולץ) דכתב סברא דרבוותא דאם לא הודיעו אינו מעכב עכ"ל, וכ"ע"ז הד"מ ולקמן בדברי רבינו לא משמע כן, שהרי מעכב אפילו בג' עכ"ל, והוא תמוה דהרי פשיטא שיש לחלק, בין הודעות המצות בפרט דאינו מעכב, וקבלת המצות בכללן דמעכב ובעי ב"ד, ובדיעבד מהני גם כן קבלת המצות שבשעת טבילה, וכמ"ש בזה בתשובת חמדת שלמה (חיו"ד סימן כ"ט ול'), ומה שיש לתמוה על הנמ"י הנ"ל, הוא דכתב על זה והכי משמע בפ' כלל גדול והיינו דאי' שם, בגר שנתגייר לבין העכו"ם, דהרי התם יכול להיות דהודיעוהו לו מקצת מצוות, רק שלא הודיעוהו לו מצות שבת, דהא לא צריך להודיע לו כל המצוות, והעיר בזה בחידושי הגהות על הב"י שם, אך י"ל כיון דשבת נחשב בברייתא בין אותן המצות דצריך לפרוט, שיאמר חללת שבת ענוש סקילה, וע"כ אם לא אמרו לו זאת, ראי' שלא פרטו לו כלום, רק בכלל, שיקבל עליו עול מצות, וש"מ דגם זה מהני בדיעבד. והדין הג', דינו מבואר ברמב"ם (שם פי"ד ה"ח), אבל בזמה"ז אפילו קיבל עליו כה"ת כולה, חוץ מדקדוק א', אין מקבלין אותו, ומקורו בש"ס (בכורות ל' ע"ב).

**אג"מ יו"ד א:קס"ז עד ד"ה אבל עכ"פ

בדבר הגרות שהיה אצל ראביי קאנסעוואטיווער שלא היה בקבלת מצות כראוי והטבילה לא היתה לפני הב"ד אלא לפני נשיהם. הנה פשוט שהגרות אינה כלום דהא קבלת מצות מעכב הגרות ואפילו קבל כל דיני התורה חוץ מדבר אחד מעכב כדאיתא בבכורות דף ל'. וגם צריך שתהיה קבלת המצות בפני ג' ומעכב אפילו בדיעבד כדאיתא בש"ך /יו"ד/ ס' רס"ח סק"ט. ולכן בעצם יש לפקפק על הגרות שיש רבנים שמקבלין הא אגן שהדי ברובן שאין מקבלות המצות כדהוכיח סופן וגם שלא תהא עדיפא מבעלה היהודי שנתגיירה בשבילו שהיא רואה שגם הוא מחלל שבת ומופקר להרבה איסורין. אך עכ"ז יש מקום לומר שהוא גרות בדיעבד מאחר שאמרה לפני הבית דין שמקבלת מצות התורה ואירע גם כזו שמקבלת באמת לכן אולי דנין אף באלו שאין

שומרת אח"כ דיני התורה שברור לנו שאף בעת הגרות לא קבלה בלבה, רק כדברים שבלב. אף שלדידי לא מסתבר שבשביל איזו יחידות לסלק האנן סהדי ולהחשיב לדברים שבלב אבל אולי זהו טעמייהו ויש עכ"פ מקום לזה.

ועוד יש מקום לומר טעם גדול דמה שבעלה שנתגיירה בשבילו הוא מחלל שבת ומופקר בכמה איסורין עושה שהיא סבורה שאין חיוב כ"כ לשמור המצות וא"כ הוא כגר שנתגייר בין העכו"ם שמפורש בשבת דף ס"ח שהוי גר אף שעדין עובד ע"ז עיי"ש והטעם משום שקבל עליו להיות ככל היהודים שנחשבה קבלה אף שלא ידע כלום מהמצות ידיעת המצות אינה מעכבת הגרות ורק בידע ולא רצה לקבל הוא עכוב בגרות דהא א"צ ללמד כל התורה כולה קודם שנתגייר דרק מקצת מודיעין. ולכן אף שהב"ד אמרו לה שצריך לשמור שבת חושבת שהוא רק הדור בעלמא אבל גם מי שאינו שומר השבת וכדומה טועה לומר שהוא יהודי כשר נמצא שלטעותה קבלה כל המצות שיהודי מחוייב שהוא גרות אף שמחמת זה לא תקיים עכ"פ המצות וזהו טעם שיש בה ממש להחשיבה לגיורת והוא למוד זכות קצת על הרבנים המקבלים שלא יחשבו עוד גריעי מהדיוטות. אבל עכ"פ צריכה לקבל המצות בפני ב"ד,

**עול מצוות וקיום מצוות: שו"ת אחיעזר ג:כו אות ד'-ה'; פסקי עוזיאל, שאלות הזמן, ס' ס"ה

ד) והנה בנ"ד שמתגיירת ע"מ להנשא ה"ל מקום לפקפק אף אי"נ דמתגיירת בלב שלם, דהא מבואר בבכורות ל"א נכרי שבא לקבל דברי תורה חוץ מד"א = מדבר אחד = אין מקבלים אותו ר"י בר"י אומר אפילו דקדוק אחד מד"ס וכ"פ הרמב"ם פי"ד מה' א"ב ה"ח, וכיון שרצונה להנשא לו ולעבור על דקדוק אחד מד"ס אין מקבלים אותה. אולם נראה דהדין דנטען על האשה לא ישאנה האיסור רק עליו ולא עליה, וכמ"ש הנוב"י הכלל דכל מקום דתני לא ישאנה האיסור עליו, ולא תנשא האיסור עליה, ואע"פ דאם האיסור עליו ממילא אסורה בלפני עור ל"ת = לא תתן = מכשול, ואף באיסור דרבנן יש איסור לפני עור, וכמו שצידד בשו"ת פנ"י ובמנח"ח דבאיסור דרבנן איכא לפ"ע = לפני עור = דאורייתא דלא גרע ממשא עצה שאינה הוגנת, מ"מ י"ל כיון דאם ניסת לא תצא, א"כ אין בזה גוף איסור, רק אסור לכתחלה, משום הסר ממך עקשות פה, ואפשר דעל איסור דלכתחלה אין דין דלפ"ע ל"ת מכשול, ולבד זה נראה דדין זה דנכרי שבא להתגייר ולקבל עליו כל המצות חוץ מדקדוק אחד מד"ס דאין מקבלין אותו, היינו במתנה שלא לקבל ושיהי' מותר לו דבר זה מן הדין, בזה אין מקבלים אותו דאין שיוור ותנאי בגירות ואין גירות לחצאין, אבל במי שמקבל עליו כל המצות, רק שבדעתו לעבור לתיאבון אין זה חסרון בדין קבלת המצות.

ומה"ט נראה מה שחשש הרה"ג מהר"י פאזען לגייר לפי שלא ישמור דיני ישראל כהלכה, אפ"ל דאין לחוש לזה כיון דמקבל עליו כל המצות אף שחושב לעבור על איזה מהמצות אח"כ לתיאבון, מ"מ אין זה מניעה לקבלת המצות, ודוקא היכא שמתנה שלא לקבל עליו זהו חסרון בקבלת המצות דמעכב. אולם היכא שברור הדבר שבדאי יעבור אחרי כן על איסורי תורה חלול שבת ואכילת טריפות ואנו יודעים בבירור כונתו שאינו מתגייר רק לפני ולבו בל עמו, הרי אומדנא דמוכח שמה שאומר שמקבל עליו המצות לאו כלום הוא א"כ זהו חסרון בקבלת המצות דמעכב [ועיין בשו"ת חמדת שלמה חיו"ד סי' כ"ט וסי' ל' דהודעת המצות וקבלת המצות שני ענינים הם, דקבלת המצות הוא בסתם שקבל עליו לכנוס בדת יהודית, והודעת המצות להודיע לו ענין המצות ושכרן ועונשן וזה אינו מעכב ולעולם קבלת המצות בסתם מעכב דזהו עיקר הגירות וכמש"כ הרמב"ם דבעי קבלת המצות בשלשה יעוי"ש].

ה) וראיתי כעת בס' בית יצחק חיו"ד ח"ב שכ"כ דכיון דאיכא אומדנא דמוכח, ול"ש בזה דברים שבלב אינם דברים, לא הוי קבלת גירות. גם מסתפק שם בגוף הדין דאין מקבלין בחוץ מד"א אפילו דקדוק אחד מד"ס דלא נתבאר מפורש אי גם דיעבד ל"ה גר, ומשבת דל"א = דף לא = מהלל קצת ראי' דמהני, דאפ"ל למש"פ רש"י שסמך על חכמתו, אולם כיון דבדיעבד ל"ה גר איך קבלו, ויש לדחות, ויעוי"ש שה"ר מע"ז ס"ד ע"ב דס"ל לאחרים דגר תושב הוא שקבל עליו כל המצות האמורות בתורה חוץ מאיסור נבילה, ואס"ד דקבל עליו חוץ מד"א הוי גר, אמאי הוי גר תושב, הא הוי גר גמור, ואין זה ראי' כלל, דאפילו אם נימא דקיים כל התורה ומל ג"כ, אבל הא לא טבל דאין הטבילה ממצוות התורה שהישראל מחוייב בה ממילא דל"ה גר, ומדרש"י והנמוק"י מבואר דמפרשים דלא מל ג"כ, ויעוי' בירושלמי יבמות פ"ח ר' שמואל בר חייה בר' יהודא בשם ר' חנינא גר ותושב מגלגלין עמהם י"ב חודש אם חזר בו הרי יפה ואם לאו הרי הוא כגוי לכל דבר, ר' שמואל כו' גר תושב צריך לקבל ע"מ שיהא אוכל נבילות ועי' בפ"מ שם, ויל"ד מדבריהם דמקבלים עליהם למול יעוי"ש ואכמ"ל. אך מסברא נראה דכיון דקבלת מצות מעכב בודאי בעינן שיקבל עליו כל המצות, אלא שיש להסתפק אם אינו מקבל דקדוק אחד מד"ס דאפשר דמה"ת הוי גר כיון דקבל עליו כל מצות שבתורה, ואולי כיון דמילי דרבנן אתנייהו בלא תסור הוה כמתנה על ד"ת וצ"ע.

גירות לנשי ובני ישראלים שאינם שומרי דת הרוצים לגייר נשותיהם הנוכריות עם בנייהם י"ג ניסן תשי"א לכבוד מעלת ותהלת הרב הגדול מעוז ומגדול כמוהר"ר יהודה ליאון כלפון יצ"ו רב מק"ק טיטוואן. שלום וברכה בחבה נעימה.

מכתבו מיום כ"ד טבת דנא הגיע לידי במועדו, מסבת טרדוטי הרבות ותכופות התאחרה תשובתי עד האידנא ואתו הסליחה. ועתה הנני כותב חו"ד = חוות דעתי = בעזרת צור ישועתי.

בימינו אלה יש בינינו בעו"ה אנשים מבני ישראל שנזדווגו עם נשים נכריות יש מהם נשואים עפ"י נמוסיהם (יש מהם שלא מרצונם הפשוט רק שהזמן גרמא דהיינו שהיו דרים בין הגוים בשעת חירום והיו במצב של סכנה והנשים ההנה הצילום אולי ממות) ויש שאינם נשואים שיש להם נכריות מיוחדות להם מרצונם ודרים עמהן כאיש ואשתו ונולדו להם בנים ורוצים לגיירם ולהכניסם לדת ישראל והבנים הזכרים יש מהם שכבר נמולו ועדיין לא טבלו. והאנשים האלה יש מהם שומרי דת כסתם יהודים שבזמן הזה, לאלה גמרנו לגייר את נשותיהם עפ"י מ"ש האחרונים ואחרון חביב מעכ"ת שליט"א בספרו משפטי - עזיאל ח"א סי' י"ד על סמך תשו' הרמב"ם ז"ל בס' פאר הדור, וגם את בניהם. אבל יש אחרים שאינם שומרי דת שבתות וי"ט ומאכלות אסורות ומצות עשה ול"ת, ואנחנו נבוכים איך לעשות כן רוצים הם לגייר בניהם ואת נשיהם וכפי הנראה עיקר חפצם הוא לגייר את הבנים ולגבי הנשים כשאנו אומרים להם איך יתכן שהנשים תהיינה גויות לגדל בנים יהודים אז הם אומרים שגם הנשים מוכנות להתגייר ואפשר שגם הנשים ניחא להן להיות בדת א' עם בעליהם ובניהן ולא נבדלות בדת.

והנה האנשים האלה אעפ"י שאינם שומרים דת ומצוות כנ"ל מ"מ אינם פוקרים לגמרי ואינם רוצים להבדל מתוה"ק ולהחשב מחוץ לדת ח"ו ובשם ישראל יכנו ולפי הנראה חפצים הם להכניס בניהם תחת כנפי השכינה מלב ונפש.

ובכן, על מבוכה זו ישבתי לדרוש ולתור בחכמה לדעת איך לעשות עפ"י דתוה"ק וכו'.

תשובה:

מר ברישא פתח פתחא להאי דינא ממ"ש מרן הב"י פלוגתא דרבוותא בדין קונה עבדים מן הגוים והביא דברי רבינו יונה באגרת התשובה: ישמעאלית שטבלה לשם עבדות אם לא האמינה בתורת משה ואינה מקבלת עליה המצות שהנשים חייבות בהן הרי היא עושה יין נסך במגעה והרי היא כנכרית לכל דבריה. ומעכ"ת אייתי לן דברי הכנה"ג שכתב: והדברים מבוארים שדינו של רבינו יונה הוא אליבא דכו"ע, ואפילו למאן דפסיק כרב (הלוקח עבדים מן העכו"ם שמלו וטבלו וכו' אין עושין יינם יין נסך) דס"ל דלא פסקין כרב אלא זאת שטובלת ושרץ בידה וכו' מה תועיל לה הטבילה כיון דמחזקת באמונתה הראשונה, והוסיף וכתב יש לחלק דרבינו יונה איירי בעבדים ושפחות שיש לנו האפשרות לדעת אם מאמינים בתורת משה שהם עצמם בבית מכירים בהם שהם מאמינים בתורת משה אעפ"י שאינם מקיימים המצות, אבל בנדון דידן מאן לימא לן שאחרי גרותן תהיינה מאמינות בתורת משה.

ולדידי חלוקו דמעכ"ת אינו מבורר, שהרי דינו של רבינו יונה הוא בישמעאלית שטבלה לשם עבדות ולא בעבדים ושפחות שיש לנו האפשרות וכו' וכמ"ש מעכ"ת, אבל האמת היא שנדון דידן אינה דומה לדין דרבינו יונה משום שדינו של רבינו יונה הוא בישמעאלית שטבלה לשם עבדות ובזה כתב אם לא האמינה בתורת משה ולא קיימה המצות שהאשה חייבת בהן הרי היא כנכרית לכל דבריה (ב"י יו"ד סי' קכ"ד).

מדבריו למדנו דתרתיה לגריעותא הוא שעושה אותה נכרית לכל דבריה. (א) שאינה מאמינה בתורת משה והיינו שלא טבלה לשם גירות. (ב) שאינה מקיימת המצות שאם ראינו שהיא מקיימת המצות שהאשה חייבת בהן הרי זה מוכיח שמאמינה היא בתורת משה. בזה מתורצת חקירת מרן הכנה"ג למה רבינו יונה תפס דינו בישמעאלית ולא בלוקח עבדים מן השוק בנדון שנחלקו רב ושמואל (כנה"ג יו"ד סי' קכ"ד, הגה ב"י אות ח').

ולדידי נקט רבינו בישמעאלית לרבותא דמלישנא דגמרא משמע בעובדי ע"ז הוא דאמר שמואל אעפ"י שמלו וטבלו עושין יין נסך עד שתשקע עבודת כוכבים מפייהם (ע"ז ע"ג). אבל אשה ישמעאלית שאינה עובדת ע"ז ובטבילה גרידא סגיא, לזה אשמועינן רבינו יונה דלא סגי במניעה מע"ז אלא צריך גם שתהא מאמינה בתורת משה ולא סגי באמונת יחוד ה'. ומדבריו למדנו דבמאמינה בתורת משה כגון שטבלה לשם גירות אע"פ שאינה מקיימת כל המצוה או מקיימת כל המצוה אעפ"י שלא ידענו שמאמינה בתורת משה סגי להוציאה מכלל גויה ואין יינה יין נסך.

ועדיין יש מקום עיון במה שנקט רבינו יונה באשה ישמעאלית ולא בשפחה ישמעאלית ונראה דגם בזה רבותא קאמר לחלוק על דברי הר"ן דסבר דפלוגתא דשמואל היא בעבדים דיש לומר דמשום אימתא דרבי הוה דמלו וטבלו אבל במלו וטבלו מדעתם ורצונם הרי הם כישראלים גמורים מיד (ב"י שם) נגד זה נקט ר"י דינו באשה ישמעאלית שאעפ"י שטבלה מרצונה ודעתה אינה כישראלית עד שתהיה מאמינה בתורת משה והיינו שטבלה לשם יהדות או שתקיים מצוות שהאשה חייבת בהן, ונקט אשה ישמעאלית ולא איש ישמעאלי לאשמועינן רבותא דבקיום מצות שהאשה חייבת בהן סגי לחושבה כישראלית וכ"ש איש שמל וטבל לשם עבדות ומקיים מצות שאיש מישראל חייב הרי הוא כישראל.

את זאת כתבתי לפרש דברי רבינו יונה, אבל נדון דידן אינו דומה לנדונו של ר"י משתי בחינות: (א) דינו של ר"י הוא בישמעאל או ישמעאלית שמאמינים ביחוד ה' והשגחתו ובמצות אהבה ויראת ה', ונדון דידן הוא גוים שהם נוצרים שאין אמונתם שלמה ביחוד ה' וזהו עיקר יסודי בתורת ישראל כמו שנאמר: שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, והכופר בזה לא יהיה לו חלק ונחלה בישראל הילכך אפילו אם יאמין בתורת משה ואפילו אם יקיים כל מצות התורה אינו יוצא מכלל גוי עד שיאמין ביחוד ה' והשגחתו ובתורה מן השמים. (ב) לאידך גיסא דינו של ר"י הוא בטבלה לשם עבדות ובזה איירי כל סוגין דגמרא בפלוגתא דרב ושמואל דאמרו: הלוקח

עבדים מן העובדי כוכבים אעפ"י שמלו, והיינו במלו וטבלו לשם עבדות, אבל גוי שמל וטבל לשם גרות הרי הם כישראלים לכל דבריהם תיכף אחר שעלו מטבילתם וכן התוס': אבל עובדי כוכבים שמלים וטובלים מרצונם ולדעתם נשתקע שם עכו"ם מפיהם מיד ומותר במגען מיד (ע"ז נ"ז ע"ב תד"ה עד שתשקע) ואעפ"י שכתבתי שר"י חולק על זה וסובר דאפילו אם טבלה מדעתה אינה כישראלית אין זה אלא בטבלה לשם עבדות וכמו שכן דאיק בלישניה וכתב שטבלה לשם עבדות, אבל גר שמל וטבל או גירות שטבלה לשם גרות הרי הם ישראלים גמורים מיד בין אם מקיימים המצות או לא שהרי כל עיקר הגרות הוא להכנס בברית ישראל באמונת יחוד ה' וקבלת מצות תורתו. וכן כתב הטור ז"ל: גר שמתגייר מדעתו מיד לאחר שימול ויטבל כראוי אינו עושה יין נסך וכן כתב הטור ז"ל אבל נתגייר מדעתו מיד לאחר שנמול ויטבל וכו' ואינו רוצה לחלק בעבד עצמו אם מתגייר מדעתו או בעל כרחו וכו' וכן היא הגירסא במדכ"י דעיקר החילוק בין עבד לגר אחר (שו"ע יו"ד סי' קכ"ד טו"ז סק"ב). ועיין עוד בכנה"ג (הגב"י סי' קכ"ד סק"ב) וכבר כתבתי שגם דברי התוס' מוכיחין כן.

תדע שהרי בטבילת עבדים אומרים לו רצונך שתכנס לכלל עבדי ישראל הכשרים או לא אם רצה מודיעין לו עיקרי הדת ומקצת מצות קלות וחמורות וענשן ושכרן כמו שמודיעין את הגר ומטבילין אותו כגר ומודיעין אותו כשהוא במים (יו"ד סי' רס"ז סעיף ג'). כשישתחרר העבד צריך טבילה אחר כך בפני שלשה (שם סעיף ז). הא למדת שטבילת העבדים אינה מכניסה אותם לכלל ישראל לפיכך אומרים להם רצונך שתכנס לכלל עבדי ישראל הכשרים ולא כמו שאומרים לגר למי שבא להתגייר מה ראית שבאת להתגייר (סי' רס"ח סעיף ב') לפי שהעבד אינו נכנס לכלל ישראל לענין שכר ועונש ומה שאומרים לו רצונך שתכנס אינו אלא כדי שלא תהיה טבילתו לשם עבדות בעל כרחו שאם לא כן טבילותו לשם עבדות אינה כלום (שם סי' רס"ז סעיף ה') לפיכך כשמשתחרר צריך טבילה בפני שלשה. אבל גוי שבא להתגייר אומרים לו מה ראית וכו' וכשמטבילין אותו לשם גרות (ש"ך שם ס"ק ח'), לפיכך בעבד צריך שיקיים מצות המוטלות עליו כדי שיהיה נודע שקבל עליו אמונת יחוד ה' וקבלת מצות תורתו אבל גוי שבא להתגייר אפילו אם נדע שלא מקים מצות התורה טבילתו לשם גרות הרי היא כמפרש שקבל עליו אם לא שפירש חוץ מדבר זה.

תדע עוד, שהרי בגוי הבא להתגייר מודיעים אותו עיקרי הדת שהוא יחוד ה' ואיסור ע"ז ומאריכין עמו בדבר זה ואלו בקבלת המצות מודיעין אותו מקצת מצות קלות וחמורות ומודיעין אותו מקצת עונשים של מצות שאומרים לו קודם שבאת למדה זו אכלת חלב אי אתה ענוש כרת ואין מרבין עליו ואין מדקדקין עליו להודיעו כל דקדוקי עונשין וכו' דשמה כוונתו לשמים (סי' רס"ח סעיף ב' וש"ך ס"ק ה'). מכאן מפורש יוצא שאין דורשין ממנו לקיים המצות ואף לא צריך שבית דין ידעו שיקיים אותן, דאל"כ לא יתקבלו גרים בישראל דמי יערוב שגוי זה יהיה נאמן לכל מצות התורה אלא מה שמודיעין לו מקצת מצות הוא כדי שאם ירצה יפרוש וכדי שלא יוכל לומר אח"כ אילו ידעתי לא הייתי מתגייר וזהו לכתחלה אבל בדיעבד אם לא הודיעוהו אינו מעכב (ש"ך שם סק"ג). מכל האמור למדנו: שאין תנאי קיום המצות מעכב את הגרות אפילו לכתחלה. ועוד ראייה מכרעת מפסק מרן ז"ל: וכיון שטבל הרי הוא כישראל שאם חזר לסורו הרי הוא כישראל מומר שאם קדש קדושו קדושו ואפילו חזר ועבד אלילים הרי הוא כישראל מומר שקדושו קדושו (שם סעיף ב' וסעיף י"ב) ובביאור הגר"א כתב: שלכן קיימו שלמה ושמשון את נשותיהם אע"ג שנגלה סופם וסופן הוכיח על תחלתן (שם ס"ק כ"א).

מכל האמור ומדובר תורה יוצאה שמותר ומצוה לקבל גרים וגירות אעפ"י שידוע לנו שלא יקיימו כל המצות משום שסופם יבואו לידי קיומם ומצוים אנו לפתוח להם פתח כזה ואם לא יקיימו את המצות הם ישאו את עונם ואנו נקיים.

והנני מעתיק פה מה שכתבתי בענין זה באותה שאלה עצמה: בענין קבלת גרים חדש מעכ"ת מסברא לומר שבזמן הזה שאנו רואים ויודעים והדבר מפורסם וגלוי שרובא דרובא דגרים אינן שומרים מצות התורה אפילו לזמן קצר, הלכך אין לקבל בזמן הזה וכן כתב במכתבו אלי מיום ג' שבט דנא. ואנא דאמרי אם כן נעלת דלת בפני גרים שלא לקבל בישראל גרים כלל אפילו אם יתברר בהחלט שהוא מתגייר לשם שמים אבל מדברי רבותינו ז"ל למדנו שמצוה לקבל גרים ולהכניסם תחת כנפי השכינה לפי שהקב"ה אוהב גרים וצוה על הונאתן (יבמות ק"ט ע"ב תד"ה רעה) ואל תשיבני ממ"ש שבימי שלמה לא קבלו גרים שהרי כתבו התוס' ד"ה לא וכו' וההיא דפ"ב דשבת וכו' בטוח היה הלל בסופו לשם שמים, מדבריהם מוכח דסופו לשם שמים סגי אעפ"י שאין סופו לקיים מצות התורה, ועכ"פ בסופו לקיים סגי אעפ"י שלא יקיים סמוך לגרותו, ולפי מסקנתם זאת יוצא שגם בימי דוד ושלמה קבלו גרים שידעו בהם שסופם לשם שמים, וגדולה מזו אמרו רז"ל: לא הגלה הקב"ה את ישראל לבית האומות אלא כדי שיתוספו אליהם גרים שנאמר: וזרעתיה לי בארץ כלום אדם זורע סאה אלא להכניס כמה סאים (פסחים פ"ז). ובדורנו זה אחראית וקשה מאד נעילת דלת בפני גרים לפי שהיא פותחת שערים רחבים ודוחפת אנשים ונשים מישראל להמיר דתם ולצאת מכלל ישראל או להטמע בגוים ויש בזה משום אזהרת רז"ל: לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת (סוטה מ"ז). ואדם מישראל שנטמע או שנדחה מישראל נהפך לאויב ישראל בנפש, כמו שההיסטוריא מעידה על זה בהרבה מקרים והרבה דורות וגם אם לא נחוש ונאמר ילך החבל אחרי הדלי, מכל מקום לבניהם ודאי שאנו חייבים לקרבתם לא מבעיא אם הם בני ישראלית שבניהם ישראלים גמורים אלא אפילו אם הם בני גוייה הרי מזרע ישראל המה, ואלה הם בבחינת צאן אובדות, וירא אנכי שאם נדחה אותם לגמרי על ידי זה שלא נקבל את הוריהם לגרות נתבע לדין ויאמר עלינו: את הנדחת לא השיבותם ואת האובדת לא בקשתם (יחזקאל ל"ד) וגדולה היא תוכחה זאת מאותה

התוכחה של קבלת גרים (יו"ד סי' רס"ה סעיף י"ב) ועל כגון זה נאמר: הוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה (אבות פ"ב מ"א). מטעם זה הנני אומר מוטב לנו שלא נסור מדברי רבותינו שמסרו הלכה זאת לפי ראות עיני הדיינים שכוונתם לשם שמים.

קצור הלכות בדין נשואי תערובת: א' אסור לאיש מישראל לישא אשה נכרית אפילו בדרך זנות ובאקראי. כי בעשותו זאת הרי הוא מפר בריתו עם ה' אלקי ישראל מאבד זרעו של אברהם אבינו ובוגד בעם ישראל ועליו נאמר בנביא בגדה יהודה ותועבה נעשתה בישראל ובירושלים כי חלל יהודה קדש ה' ובעל בת אל נכר יכרת ה' לאיש אשר יעשנה ער ועונה באהלי יעקב ומגיש מנחה לה' צבאות.

ב' כל הנושא אשה נכריה אינו ראוי לעלות על הבימה בתור שליח צבור ולא לקורא /לקרוא/ בתורה במספר העולים בימי הקריאה בחול שבתות ומועדים, ואם הוא כהן אינו עולה לדוכן ואינו פודה בכורות.

ג' בנים הנולדים מאשה נכרית הרי הם גוים גמורים לכל דבריהם, לפיכך אין מלין אותם בשבת (יו"ד סי' רס"ו ס"ג). ונראה לי שאסור לישראל למולם אפילו בימות החול, ואפילו אם מכוונים לשם מצוות מילה (יו"ד סי' רפ"ח סעיף ט'), כדי שיהיו נכרים בחרפת ערלתם שלא מבני ישראל ומהם חלק ונחלה בישראל לשום דבר מדברי תורה והמצוה, לפיכך אין למולו אלא אחרי גרותו כדלקמן (סעיף ד').

ד' איש מישראל שנולד לו בן מנכרית חייב לגייר אותו על ידי בית דין בעודו קטן שזכות היא לו וזכין לאדם שלא בפניו (יו"ד סי' רס"ח ס"ז), לפיכך חייב האב לגיירו על ידי בית דין סמוך ללידתו להרחיקו מכל השפעה זרה ונכריה בבית וברחוב ולהכניסו מימי ילדותו לתלמוד תורה.

ה' כשמגיירים בית דין את הנכרית הנשואה לישראל, מודיעים להם שאסורים לחיות חיי משפחה עד עבור שלשה חדשים שלמים היינו צ"א יום מיום גרותם (ראה משפ"ע חאה"ע סי' כה - כו), ומשיאים אותם בקידושין כתובה וחופה כדת משה וישראל.

סימן ב' א' אשה מישראל שהולדה בנים מנכרי הם ישראלים גמורים ומלים אותם ביום השמיני ללידתם אפילו אם חל ביום השבת.

ב' מצוה על האם הישראלית להביא את בניה לידי מילה בזמנה ולהרחיקם בכל מאמציה מכל השפעה זרה ונכריה של האב או הסביבה.

ג' בנים אלה כשהם נמולים מתקבלים בבתי ספר ישראלים והמורים מזהירים להזהיר את התלמידים להתנהג אתם באהבה לכלל יתר התלמידים.

ד' נכרי הנשוי ישראלית שבא להתגייר אם יראו ב"ד שהוא עושה זאת מאהבת ה' ותורת ישראל מקבלים אותו ככל גוי הבא להתגייר.

ה' כשמגיירים בית דין את הנכרי שהוא נשוי ישראלית, מודיעים להם שאסורים לחיות חיי משפחה עד עבור שלשה חדשים שלמים היינו צ"א יום מיום גרותם (ראה לעיל סימן א' סעיף ה'), ומשיאים אותם בקידושין כתובה וחופה כדת משה וישראל. והנעל"ד כתבתי (שם סימן כ - ירושלים תשכ"ד).

B. חוץ מדבר אחד

בכורות (ל:), "ת"ר גר הבא...חלק בכהונה" עפרש"י
 ת"ר הבא לקבל דברי חבירות חוץ מדבר אחד - אין מקבלין אותו.
 עובד כוכבים שבא לקבל דברי תורה חוץ מדבר אחד - אין מקבלין אותו.
 ר' יוסי בר' יהודה אומר אפילו דקדוק אחד מדברי סופרים.
 וכן בן לוי שבא לקבל דברי לוייה וכהן שבא לקבל דברי כהונה חוץ מדבר אחד - אין מקבלין אותו, שנאמר
 +ויקרא ז' + המקריב את דם השלמים וגו' העבודה המסורה לבני אהרן - כל כהן שאינו מודה בה - אין לו חלק בכהונה.

דקדוקי סופרים - חומרא דרבנן.
 דברי לוייה - לשורר ולשרת ולהיות שוער.
 מבני אהרן - משמע שיהא נוהג כל דין בני אהרן לו תהיה שוק הימין למנה.

שבת (לא.) "תנן רבנן מעשה בנכרי...כנפי השכינה (אפשר לעצור "סמוך עלי", עפרש"י, בפרט ד"ה הוציאוהו וד"ה גייריה תנו רבנן מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו "כמה תורות יש לך?" אמר לו "שתים: תורה שבכתב ותורה שבעל פה." אמר לו "שבכתב אני מאמינך ושבועל פה איני מאמינך. גיירני על מנת שתלמדני תורה שבכתב." גער בו והוציאו בניזיפה. בא לפני הלל גייריה יומא קמא. אמר ליה "א"ב ג"ד...." למחר, אפיך ליה. אמר ליה "והא אתמול לא אמרת לי הכי." אמר לו "לאו עלי דידי קא סמכת דעל פה נמי סמוך עלי." שוב מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו "גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת." דחפו באמת הבנין שבידו. בא לפני הלל גייריה. אמר לו "דעלך סני לחברך לא תעביד זו היא כל התורה

כולה ואיך פירושה הוא זיל גמור. "שוב מעשה בנכרי אחד שהיה עובר אחורי בית המדרש ושמע קול סופר שהיה אומר + שמות כח+ ואלה הבגדים אשר יעשו חשן ואפוד אמר "הללו למי?" אמרו לו "לכהן גדול." אמר אותו נכרי בעצמו "אלך ואתגייר בשביל שישמוני כהן גדול." בא לפני שמאי אמר ליה "גיירני על מנת שתשימיני כהן גדול." דחפו באמת הבנין שבידו. בא לפני הלל גייריה אמר לו "כלום מעמידין מלך, אלא מי שיודע טכסיסי מלכות. לך למוד טכסיסי מלכות." הלך וקרא כיון שהגיע + במדבר א+ והזר הקרב יומת אמר ליה "מקרא זה על מי נאמר." אמר לו "אפילו על דוד מלך ישראל נשא אותו גר. קל וחומר בעצמו ומה ישראל שנקראו בניס למקום ומתוך אהבה שאהבם קרא להם + שמות ד+ בני בכרי ישראל כתיב עליהם והזר הקרב יומת גר הקל שבא במקלו ובתרמילו על אחת כמה וכמה." בא לפני שמאי אמר לו "כלום ראוי אני להיות כהן גדול והלא כתיב בתורה והזר הקרב יומת." בא לפני הלל אמר לו "ענוותן הלל ינחו לך ברכות על ראשך שהקרבתי תחת כנפי השכינה." לימים נזדווגו שלשתן למקום אחד אמרו קפדנותו של שמאי בקשה לטורדנו מן העולם ענוותנותו של הלל קרבנו תחת כנפי השכינה.

הוציאו בניזיפה - דתניא: הבא לקבל דברי חברות חוץ מדבר אחד, וכן גר הבא להתגייר וקבל עליו דברי תורה חוץ מדבר אחד - אין מקבלין אותו, במסכת בכורות (ל, ב).
 גייריה - וסמך על חכמתו שסופו שירגילנו לקבל עליו, דלא דמיא הא לחוץ מדבר אחד - שלא היה כופר בתורה שבעל פה, אלא שלא היה מאמין שהיא מפי הגבורה, והלל הובטח שאחר שילמדנו יסמוך עליו.
 אפיך ליה - כגון תשר"ק.
 לאו עלי קא סמכת - מנין אתה יודע שזו אלף וזו בית - אלא שלמדתיך וסמכת עלי, דעל פה נמי סמוך על דברי. אמת הבנין - מקל שהוא אמת אורך, ומודדים בו אורך הבנין, שהיו קוצצין עם האומנין כך וכך אמות בכך וכך דמים.
 דעלך סני לחברך לא תעביד - ריעך וריע אביך אל תעזוב (משלי כז) - זה הקדוש ברוך הוא, אל תעבור על דבריו שהרי עליך שנאו שיעבור חבירך על דברך, לשון אחר: חבירך ממש, כגון גזלה גנבה ניאוף ורוב המצות.
 אידך - שאר דברי תורה.
 פירושה - דהא מילתא הוא, לדעת איזה דבר שנאו זיל גמור ותדע.
 סופר - מלמד תינוקות.
 טכסיסי - תיקוני צרכי המלך לפי הכבוד.
 שלשתן - הגרים הללו.

**שו"ת דעת כהן, ס' קנ"ב ד"ה ופלא

ופלא שלא כתבו הפוסקים דין גר שקבל עליו ד"ת חוץ מד"א, בכורות ל' ע"ב, וגם שם רק אין מקבלים אמרו, וי"ל דאם קבלוהו הוי גר, כגרי אריות וחלומות. ומתו' דרפ"ק דחולין נראה, דדוקא גרי אריות שלא קבלו כראוי מעיקרא אינם גרים, אבל אם לא ע"י אריות גרים הם אפילו כשהקבלה אינה שלמה. מ"מ פשוט דכ"ז כשיש מילה וטבילה, אע"פ שיש מקום להרהר שמא הפריעה אינה מעכבת לגבי גירות, ואע"פ שהוא כערל מ"מ כיון דלחד מ"ד גם בלא מל הוי גר י"ל דמטעם קבלה אתינן עלה, והוי גר במילה לשם יהדות, וכאומר הריני נזיר ואהא שותה יין, דכל דקדוקי נזירות עליו. גם בעצם הפריעה יש ספק, אם הוא עור התחתון כדברי הרמב"ם או שמא הוא גילוי העטרה ע"י הנמכת העור, שלא ישאר נראה כערל, וכדמשמע בדהתו"ס שבת קל"ז ב' ד"ה מל, דעפ"ד הרמב"ם לא מקשו מידי, ואולי פריעה כזו נהוגה אצל השובתיים. ותו דגבי נשים הוא העיקר דאם הנשים חשובות כגיוריות הרי הם כולם נחשבים ישראל, כנכרי הבא עב"י = על בת ישראל =, דלרוה"פ אין הולד צריך גירות. אלא שעכ"פ טבילה ודאי חסרה אצלם, וקבלת מצות ג"כ לא הוחזקו שתהי' אצלם בשלשה מישראל או עכ"פ מגרים גמורים, שהרי אינם הולכים ע"ד דת ישראל כתורת משה מורשה קהילת יעקב.

**שו"ת מלמד להועיל ג:ח'; ב:פ"ג (שאלת עוזיאל, שאלת הזמן, סג.ב)

שאלה: כהן נשא נכרית בציפילעהע וילדה ממנו בן ונימול ומת הבן. ועתה הנכרית לבה נוקפה שאיננה באותו דת כבנה, ורוצה להתגייר ולישא את הכהן כדת משה וישראל, ויש לחוש שאם לא יאבה ב"ד לגייר את הנכרית שתחלה ותשתגע, איך יעשו.
 תשובה: תחלה יש לחקור איזו איסור גדול יותר אם הכהן נושא גיורת או אם נושא נכרית ונ"ל פשוט דיותר יש איסור בנכרית, ואין לי להאריך בזה חדא דיש הפסד דכל זרעו נכרים ועוד כבר העלה מו"ר מהר"ם שיק בתשובותיו אה"ע סי' ל"ז וסי' קנ"ה דיש בנישואי נכרית איסור דאורייתא וחייב כרת משא"כ ככהן שנשא גיורת שאינו לכל היותר אלא איסור לאו. וא"כ כדי להציל את הישראל מאיסור חמור בודאי טוב שיגיירו האשה הנכרית.

אמנם יש לפקפק על זה דהא לא אמרינן חטא בשביל שיזכה חברך, ואמרו בבכורות דף ל' ע"ב הבא להתגייר ואינו מקבל עליו אפילו דבר אחד אין מקבלין אותו, וא"כ הרי הנכרית גם כשתתגייר צריכה לצאת מבעלה והיא רוצה לכנסו, וא"כ אינה רוצה לקבל איסור גיורת לכהונה והאיך מקבלין אותה כדי לזכות הכהן שלא יעשה איסורא רבה. וי"ל דבאמת אם אומרת בפירוש שאינה רוצה לקבל מצוה זו אסור לקבלה, אבל בנ"ד הרי אינה אומרת כן בפירוש, וא"כ אף שאנו יודעין שתעבור על איסור זה, מ"מ בשביל תקנת הכהן ובשביל תקנת זרעו מקבלין אותה. גם יש לומר דדוקא אם מקבלין הגר משום תקנה דידי' צריכין לומר לו או תקבל כל התורה כולה או תשאר נכרי כמו שהיית עד עתה שהנכרי אין לו עונש אם אינו מקיים המצוות. אבל אם אנו מגיירין אותה משום תקנתא דישאל ודאי מוטב שתתגייר ולא יופסד זרע ישראל ולא יתחייב ישראל כרת על ידה, אף שיעשו שניהם איסורא זוטא, דהא עכשיו לא די שהישראל עושה איסורא רבה אלא שגם היא עושה איסור שמכשלת את ישראל. ובפרט דבנ"ד יש עוד לחוש שאם תשתגע האשה מחמת שאין מקבלין אותה, יהי' חלול השם ח"ו שיאמרו שישראל אינן מרחמין על נכרית, ואין חוששין אם תחלה ותשתגע. ומה שעומד לנגד זה מהמשנה דהנטען יבמות כ"ד: ע' קונטרס וכתורה יעשה ד' י"ג וד' כ"ג ע"ב והלאה.

אמנם אף שמקבלין אותה לגיורת אין לסדר לה קידושין עם הכהן דיותר יש איסור אם נושא גיורת שהיא כזונה ע"י קידושין משלא ע"י קידושין ע' מה שהבאתי לעיל בשם נובי"ת סי' כ"ז. וא"כ טוב שתהי' אצל בעלה בצפילעהע משתתקדש לו. ואי דאסור משום קדשה עלי' שאילת יעב"ץ ח"ב סי' ט"ו ומהר"ם פדוא סי' י"ט. וצריכה פרישה צ' יום כדי להבחין בין זרע שנזרע בקדושה לזרע שנזרע שלא בקדושה כמ"ש לעיל. גם מתחלה יאמרו לה שאם רק רוצה להתגייר מפני שבנה יהודי היא טועה שבנה אפילו נימול אינו יהודי אם לא נתגייר בב"ד ונטבל כדין. ואם בכל זאת רוצה להתגייר מפני שמאמינה באלקי ישראל יכולין לגייר אותה. והנה השואל סבר למצוא צד היתר מפני שהכהן בעל מום וזה טעות דאין חילוק בין בעל מום לאינו בעל מום לענין נשים אסורות כדאיתא בהדיא בת"כ פ' אמור כמה פעמים, ורק בחלל יש היתר מפני שאינו כהן כלל כדאיתא באה"ע סי' ז' סעיף כ'.

ויש להזהיר את האיש (ואת האשה) שיזהרו היטב בדיני נדה וטבילה, כי בלא"ה יפסיד ע"י הגירות יותר ממה שירויח. גם בניהם יהיו חללים, ולא יעלו לדוכן ובנותיהם חללות כמבואר באה"ע סי' ז'.

השאלה מבוארת מתוך התשובה. מבואר בש"ע י"ד סי' רס"ח סעיף י"ב דאין מקבלין גר שבא להתגייר בשביל שנתן עיניו באשה יהודית. אמנם כבר הקשו עליו תוס' ביבמות ד' כ"ד ע"ב ד"ה לא בימי מהאי דפ"ק דשבת מהלל דגייר לגוי שאמר ע"מ ליעשות כ"ג וכן מר"ח דמנחות דאמרה ע"מ שאנשא לאותו תלמיד, ותל' תוס' דבטוחין היו דסופן לעשות לשם שמים וכ' ב"י והובא בש"ך ס"ק כ"ג דמכאן יש ללמוד דהכל לפי ראות עיני הב"ד. והנה אם ברור בעיני הב"ד שעושה לשם שמים אף דנתן עיניו גם באשה יהודית יש להתיר לקבלו. והנה בנ"ד דכבר נשא היהודית בדיניהם והיא כבר הפקירה עצמה לו ומעוברת ממנו דבר ברור שתנשא לו אף שלא יתגייר, א"כ רגלים לדבר דעושה לשם שמים. ועוד דאם לא נקבלנו תנשא לו באיסור דאורייתא דיהודית לגוי אסורה מדאורייתא (ע' שו"ת מהר"ם שיק אה"ע סי' ל"ז וקנ"ה וי"ד סי' רמ"ט) וא"כ טוב שנקבלנו משתנשא לו באיסור. ואי קשיא הא אין אומרינן לו לאדם חטא בשביל שיזכה חברך, ואיך יעשה ב"ד האיסור שיקבלו גר שלא נתגייר לש"ש כדי להציל את האשה מאיסור גדול מזה שכל ימיה באיסור הא היא פשעה בדבר, ע"ז י"ל חדא דאע"ג דתחילתה בפשיעה דהפקירה עצמה לנכרי מ"מ סופה כאונס דכיון דהיא מעוברת ממנו אינה יכולה לסבול בושתה שלא להנשא לו, ומתיראת ששום איש לא ישאנה מעתה ותצטרך לישב גלמודה כל ימיה, ולכל הפחות דמי נ"ד למה שכ' תוס' שבת ד' ע"א ד"ה וכי דכיון שמציאה עצמה לזנות דומים לאנוסים. ועוד דאם תנשא לגוי גם זרעה שמצד הדין הם יהודים גמורים יהיו נמשכים אחר אביהם לגיותו, ויהיו פושעים, ואלה הצאן מה חטאו, וע"כ טוב שיעשו ב"ד איסורא זוטא לקבל את הגר ולהרגילו בדת יהודית שיצא ממנו זרעא מעליא, ומ"מ יזהירו ב"ד את הגוי להשמר ולהזהר בכל דת יהודית ובפרט בשבת ובמאכלות אסורות, וטוב לקבל ממנו הבטחה במקום שבועה (איידעזשטאטטליכע פערזיכערונג) על זאת.

ב' גויה הנשואה לכהן

גויה הנשואה לכהן שבאה להתגייר, אין מקבלין אותה שהרי הכהן אסור בגיורת ומשחררת אפילו אם נתגיירה או נשתחררה פחותה מבת שלש שנים הואיל ואינה בת ישראל, הרי זו כזונה ואסורה לכהן (אה"ע סי' ו' סעיף ח'). הרי שגרות הנשואה אינה מוציאה אותו מאיסור זה וכיון שעדיין באיסורו עומד ואינו שם סר/ ממנו אין נזקקים להתיר לו אשה זו מאיסור גויה אלא אדרבה בכגון זה נאמר הלעיטהו לרשע וימות, כיון דסוף סוף באסור עומד.

והנה ראיתי למעכ"ת, שכתב תרי טעמי להתיר גרות זאת, האחת שכל העם מקצה נכשלים מבלי דעת שבניהם הם בני אשה נכרית ויתחתנו בהם. ב' מה נפסיד אם יהיה הדבר הלא גם עתה עובר על נשג"ז = נדה שפחה גויה זונה = (הרמב"ם ה' איסורי ביאה פרק י"ב ה"ג). והקדושין ושבעה /ושבע/ ברכות לא יוסיפו עליו שום איסור אלא אדרבה בקדושין ושבעה ברכות אחר הגרות מכניס את הבנים והבנות לתורת ישראל, הלכך כיון שמניעת הגרות גורם נזק לאחרים שיכשלו באיסור התחתנות מבלי דעת אין אומרים בזה הלעיטהו לרשע וימות.

ואנא עניא אומר דטעמים אלו אין בהם ממש: אין אדם מישראל שלא יודע שבני אשה נכריה אינם בני ישראל ונשואי אשה נכריה קלא אית להן, ובודאי שכל בר בי רב לא יזדקק לסדר לבני נכריה אלה חו"ק = חופה וקידושין, ואם יהיו אינשי דלא מעלי שיעשו זאת מחוסר דעת, או בזדון אין אנו חוששין להם הואיל ומעשיהם בטלים. שכן הלכה פסוקה היא זאת המקדש עכו"ם או שפחה, וכן עכו"ם ועבד שקידשו ישראלית אינו כלום הואיל ואינן בני קדושין (אה"ע ס' מ"ד סעיף א'). ומשום אינשי דלא מעלי אלו עמי ארץ שטועים בשגגה או בזדון לא נתיר אנו לקבל גרות כזאת שאינה מצילה מחטא, אלא אדרבה מכשילה את הרבים שיאמרו מדגירות רבנן כדי להתיר נשואיה שמע מינה דכהן מותר בגיורת.

הטעם השני דמה נפסיד - גם הוא בטל ומבוטל שבאמת כן נפסיד בהיותנו מסייעים ידי עוברי עבירה, אלא שאפילו אם עבר הכהן ונשא זונה מחרימין אותו ואת כל הנושא ונותן עמהם וכיוצא בחומרות אלה עד שיגרשנה (אה"ע ס' ו' סעיף ו'), ומכל שכן שאסור לנו להזדקק לגרותם ולנשואיהם בחו"ק ועל זה נאמר ובוצע ברך נאץ ה', שאין זה מברך אלא מנאץ, ואין לך מצוה הבאה בעבירה גדולה מזאת. על כל פנים כל איש מישראל אסור לישא וליתן עמהם ואין צריך לומר שאסור להזדקק לגרותם ולנשואיהם. מכל האמור ומדובר נראה לע"ד שאין בית דין ולא כל איש ישראל רשאי להזדקק לגרות גויה הנשואה לכהן או שתנשא לכהן וכל העושה זאת נלכד בלטותא דרבנן, אולם בכל זאת חייבים אנו להציל את הילדים מטמיעה, וזאת חובת בית דין לחייב את האב שהוא נשוי נכריה, בכל דרכי השפעה לגרשנה או לכל הפחות למול את בניו ביום השמיני ללידתם, וזה דוקא כשיום השמיני הוא בחול אבל לא בשבת, (יו"ד ס' רס"ו סעיף י"ג): ולגירו בילדותו (שם ס' רס"ח סעיף ז'). וה' ממרומיו, ברחמים ישיב את נדחיו ויקבץ את פזורינו, והיה מחנינו קדוש וטהור. והנלע"ד כתבתי. (שם סימן יח - ירושלים תשכ"ד).

*שו"ת אג"מ יו"ד ג:ק"ו אות א'

והנה בעובדא זו שכתר"ה שהגיורת רוצה לקבל כל דיני התורה אבל אינה רוצה לקבל תלבושת נשים צנועות אלא להתלבש בבגדים שמתלבשות בעוה"ר סתם הנשים שבדור פרוץ הזה, אם יכולים לקבל מדינא גיורת כזו ואיך הוא בדיעבד כשקבלוה אם היא גיורת, נראה דיש לדון בזה. דהנה בבכורות דף ל' ע"ב איתא נכרי שבא לקבל דברי תורה חוץ מדבר אחד אין מקבלין אותו ולר"י ב"ר יהודה אפילו דקדוק אחד מדברי סופרים, ויש להסתפק אם הוא רק דין דלכתחלה וכלשון אין מקבלין אותו ולר"י ב"ר יהודה אפילו דקדוק אחד מדברי סופרים, ויש מקבלין גרים אף שלא ידעי רוב דיני התורה שהרי מודיעין אותם רק מקצת מצות, ופשוט שאף רוב דיני שבת אין מודיעין אותן, וגם מצינו עוד יותר שאף שלא ידע הגר שום מצוה הוא גר, דהא מפורש בשבת דף ס"ח ע"ב גר שנתגייר בין הנכרים חייב חטאת אחת על כל מלאכות של כל השבתות ועל הדם אחת ועל החלב אחת ועל ע"ז אחת, הרי נמצא שלא הודיעוהו שום מצוה אף לא עיקרי האמונה ומ"מ הוא גר, הוא משום דאיירי שקבל עליו לעשות כל מה שהיהודים צריכין לעשות וזה סגי לגרות, ואין חוששין לומר דדילמא אם היה יודע ממצוה זו לא היה מקבל עליו, דאף אם יאמר כן הוא רק דברים שבלב, וההודעה הוא רק לכתחלה. ומוכרחין לומר בלשון הש"ע בסעיף ג' שכתב כל עניני הגר בין להודיעו המצות לקבלם צריך שיהיה בג' הכשרים לדון לאו דוקא, דעיקר הכוונה הוא שקבלת המצות צריך בפני ג' אבל ההודעה אינה מעכבת, אך נקט לשון להודיעו משום דכן הא עושין הב"ד שמודיעים מקצת המצות בשעת קבלה, וכן הלשון דבסעי' י"ב שכתב או שלא הודיעוהו שכר המצות ועונשן ה"ז גר, הוא לאו דוקא אלא אפילו לא הודיעוהו כלל איזה מצות אם אך קבל עליו שמקבל עליו כל המצות שחייבין ישראל הוא גר, ורק משום שאין דרך לשכח להודיעו איזה מצות נקט הש"ע ששכחו להודיעו שכר המצות ועונשן שזה אפשר לשכח לפעמים.

אבל כשאומרים לו שאיכא מצוה זו או שיודע מעצמו איזה מצוה שראה איך שישראל נוהגין במצוה זו ואומר שמצוה זו אינו רוצה לקבלה ע"ז תניא שאין מקבלין, וא"כ אפשר שאף בדיעבד כשקבלוהו אינו גר, אף שנקט לשון אין מקבלין דהוא לשון דלכתחלה. ולכאורה מהא שאר"י ב"ר יהודה אפילו דקדוק אחד מד"ס = מדברי סופרים =, שמסתבר שכיון שקבל עליו כל מצות דאורייתא ואף בל תסור בכלל דהא קבל עליו כל איסורין ומצות דרבנן, הרי יש לו להיות גר מדאורייתא, שלא מסתבר שחכמים יעקרו הגרות דאורייתא שנוגע לקידושין ולכמה דברים ולהקל בהם ולא היה מזכיר זה הגמ' בפירוש, וא"כ צריך לומר לר"י ב"ר יהודה דרק אין מקבלין לכתחלה ובדיעבד כשקבלוהו הוא גר, שלכן משמע שגם לדין הרישא בלא קבל עליו דבר אחד מדיני התורה נמי הוא רק דין שלכתחלה אין מקבלין אבל בדיעבד כשקבלוהו הוא גר, וחייב אף במצוה זו שלא קבל עליו דמה שלא קבל עליו אינו כלום לפוטרו דהא הוא מתנה על מה שכתוב בתורה שתנאו בטל.

ויהיה ניחא לפ"ז מה שהלל קבל את הגר שלא קבל עליו תורה שבע"פ דמפורש ברש"י שבת דף ל"א ע"א דתיכף גייריה, דהא הקשה רש"י מחוץ לדבר אחד שלא מקבלין, ואם לא גייריה ממש אלא לאחר שקבל עליו גם תורה שבע"פ לא היה שייך להקשות כלל. ופלא על מהרש"א בח"א שעל העובדא דגיירני ע"מ שתשימני כ"ג פי' מצד קושיתו הא אין מקבלין גרים משום שלחן מלכים ולא עדיף זה שגייר עצמו משום כהונה שילבש בגדי כבוד ואיך גייריה הלל שלא דוקא גייריה אלא דלא גייריה עד לבתר הכי שידע דגר אסור בכהונה, דא"כ גם עובדא ראשונה אפשר לפרש כן וליכא שום קושיא, אבל מה שגייריה הלל היה משום שהיה מובטח שאחר שילמדנו

יסמוך עליו וישמור גם דיני תורה שבע"פ וגם יקבל עליו איסור זר לעבודות המקדש דצריכים לכהנים, ומה שעכ"פ הא בשעת הטבילה עדיין לא קבל מצות דתורה שבע"פ שהוא כמעט רוב דיני התורה הקשה זה רש"י, ומה שכתב לתרץ שלא דמי לחוץ מדבר אחד שלא היה כופר בתורה שבע"פ אלא שלא היה מאמין שהיא מפי הגבורה, לא מובן לכאורה אף אם נפרש בכוונתו שלא האמין להלל שמה שאומר לו היא תורה שבע"פ אבל האמין שיש עכ"פ תורה שבע"פ וכשיודע ממנה קבל לקיים, שודאי אין זה קבלה שא"כ גם כשלא יקבל עליו גם תורה שבכתב מחמת שלא יאמין שזו שבידנו היא התורה שבכתב שניתנה למשה בהר סיני מהקב"ה אלא תורה אחרת יהיה גר, וברור ופשוט שאין זה קבלת מצות מאחר שעכ"פ אינו מקבל המצות שבתורתנו, שלכן כמו כן פשוט שאין להחשיב זה לקבלה במצות תורה שבע"פ מאחר שאינו מאמין ללומדיה וחכמיה, ולכן צריך לומר שכיון שאיכא עכ"פ קבלת מצות אף שלא בכולן הוא גר ונתחייב בכולן אף שלא קבלם דהוה מתנה ע"מ = על מה = שכתוב בתורה, ואין ענין קבלת המצות משום דבלא קבלת המצות א"א לחייבו אלא דהוא דין ממעשה הגרות דבעינן קבלת המצות כמו דבעינן מילה וטבילה, וסגי לזה קבלת איזה מצות אף שלא קבל כולן. אבל הוקשה לרש"י על הלל שקבלה לגיירו לכתחלה מהא דאין מקבלין אף כשלא קבל עליו אף רק דבר אחד וכ"ש שלא היה לו לקבל גר זה שלא קבל עליו כל התורה שבע"פ, וע"ז תירץ שפיר שהיה הלל מובטח שאחר שילמדנו יסמוך עליו ויקיים גם כל דיני תורה שבע"פ, אבל נתן רש"י טעם להבטחתו דהלל שהיה זה מחמת שלא היה כופר בתורה שבע"פ שהיה יודע שאיכא תורה כזו אך לא האמין להלל שמה שאומר לו היא אותה התורה שניתנה מפי הגבורה שבה היה שייך שיסמוך עליו אחר שילמדנו, שאם היה כופר לומר שליכא כלל תורה שבע"פ לא היה שייך שיהיה הלל בטוח שאחר שילמדנו יסמוך עליו שאיכא גם תורה שבע"פ, דהא הטעם שאינו מאמין הוא משום דלא נכתבה כמו שנכתבה התורה שבכתב כמו שכופרים הצדוקים מטעם זה, שלכן אף שאפשר שיתחיל להאמין מ"מ לא שייך שיהיה בטוח בזה וממילא היה אסור להלל לגיירו, לכן פ"י שידע הנכרי שיש תורה שבע"פ אבל אמר שלא מאמין להלל שלכן שייך שיהיה בטוח שיסמוך עליו. וכן הוא במה שגייר למי שנתגייר ע"מ שיעשהו כ"ג שמצד הגרות היה גר אף שלא קבל עליו איסור זרות לעבודה אך שהיה קשה על מה שהלל קבלו הא כיון שלא קבל עליו איסור זרות לעבודה לא היה לו לקבלו וע"ז שייך תירוץ רש"י על עובדא קמייתא דכיון שהיה הלל בטוח שאחר שילמדנו יקבל עליו גם מצוה זו היה רשאי לגיירו, ובתירוץ זה מתורץ גם קושיית מהרש"א דלא היה רשאי לקבלו משום שהיה לשום כבוד דכהונה מאחר שבדיעבד הוא גר סמך ע"ז שהיה בטוח שאח"כ יהיה גר לשם שמים.

ועיין ביבמות דף מ"ה ע"ב בעבדיה דר"ח בר אמי אטבלה לההיא נכרית לשם אנתתא ואכשר ר' יוסף בה ובברתה משום דעבד הבא על בת ישראל הולד כשר, ופרש"י שאטבלה לשם אישות והלכה דכולן גרים הם אף המתגיירין לשם אישות, וגם התוס' מפרשים דהיה מטבילה משום שהיה רוצה לייחדה לו, ובטבילתה זו נעשית גיורת, והא לכאורה קשה דכיון דבמה שנתגיירה נאסרה על העבד בלאו דלא יהיה קדש והרי כיון שכל גרותה היתה כדי לינשא להעבד משום שלא רצה בנכרית הרי נמצא שלא קבלה עליה איסור לאו זה. ואין לומר דקבלה סתם כל המצות מחמת שלא ידעה מאיסור לאו דעבד שהוא קבלה ממילא גם על איסור לאו זה דעבד, דהא מאחר דידוע דנתגיירה בשביל להנשא להעבד הרי בהכרח לא היה קבלה על לאו זה מאחר שאם היתה יודעת היתה מפרשת שלא זו אינה מקבלת, וגם הוא ממש כמפרשת אף בלא ידיעה שאם יש איסור לינשא לעבד זה אינה מקבלת זה. ולכן אולי הוא משום דסגי לגרות בקבלת מצות אף במקצתן אף שלא קבלה איזה מצות ונעשית בהכרח גיורת בקבלת שאר המצות אף שלא קבלה לאו זה דלא יהיה קדש לענין עבד זה, ומ"מ נאסרה להעבד משום דהוא מתנה ע"מ שכתוב בתורה כדלעיל. ויהיה ניחא גם מה שלא הביאה לב"ד להתגייר, משום שידע שב"ד לא יקבלוה לגיירה מאחר שלא תקבל לאו זה, לכן גיירה בעצמו אחר שקבלה המצות סתם בפני ב"ד לפי' התוס' על הסמך דמי לא טבלה לנדוטה, אך בלא זה לא היו ב"ד מקבלין אותה מטעם דהיה לשם אישות ואין צורך לומר שבשביל זה דלא קבלה איסור לאו דעבד לא היו מקבלין, אבל מסתבר דשבביל שנתגיירה לשם אישות היה מוצא ב"ד הדיוטות, ובשביל זה דלא קבלה הלאו לא היו מקבלין אותה גם הדיוטות, דצורך קבלת מצות שהוא מעיקרי דיני גרות היה ידוע גם להדיוטות, דאם לא היה ידוע להדיוטות דצריך קבלת מצות לא היו מתירין גרים שנתגיירו אצל ב"ד הדיוטות, ואיך אמר סתם דכולן גרים הן ולא מסיק והוא שיעידו בפני ב"ד שקבלו המצות, אלא משמע שסומכין אף על ב"ד הדיוטות שיודעין העיקרים שצריך לגרות בדיעבד, ואולי גם זה שצריך שיתגיירו לשם שמים נמי יודעין דאנשים שאין יודעין דיני גרות מסתבר שלא היו מקבלין כלל דייראו מלקבל שמא אין עושין כדיו, ומה שקורא אותן ב"ד הדיוטות הוא מטעם שאין חוששין לאיסור דלכתחלה כל כך ומגיירין אם אך הוא גרות דמורין בזה היתר. אבל בחדושי ביבמות בארתי דרך אחר בהא דהיתה גיורת כשרה וליכא ראייה משם ואין לפני הפנאי עתה להאריך, אבל מהא דהלל ודאי היא ראייה.

וא"כ גיורת זו שאינה רוצה לקבל תלבושת נשים צנועות, לכתחלה הא ודאי אין לקבלה ובדיעבד אם קבלוה תלוי בספק זה ויותר נוטה שבדיעבד היא גיורת, ולענין לכתחלה הא כל גרותה הוא לשם אישות שאף בקבלת כל התורה אין לקבל, וא"כ ודאי איכא טעם גדול מה שהיו מסכימים כל הרבנים דהאלאנד לקבל אותה לגיירה אם היתה מקבלת כל דיני התורה, אבל מ"מ טוב מה שלא מסכימין כולן בשביל זה תלבושת הצניעות שלא לקבלה דשני דברים חמור מדבר אחד.

ויש לדון מצד אחר דמאחר שנפרץ תלבושת הפריצות בעוה"ר גם בבנות ישראל ואף באלו שהן שומרות תורה, שלכן הנכריה שבאה להתגייר הרי חושבת שהוא רק חומרא בעלמא שרוצים הרבנים להטיל עליה יותר מהדין מאחר שידעת מנשים שמחזיקין אותן לשומרי דת ומתלבשות בתלבושת פריצות, ואף שאומרים לה הרבנים שהוא דבר איסור אינה מאמינה להם, וא"כ יש לידון אותה כנתגיירה כשלא ידעה מדיני התורה שהוא גר כדאיתא בשבת. ומסתבר זה אף שלע"ע =שלעת עתה= אין לי ראיה ע"ז, אבל בכל אופן טוב שלא לקבל דהא בעצם יש לדחות מצד שהגרות הוא לשם אישות, לכן אף שמאיזה טעם הקילו בזה מהראוי שלא להקל עוד קולות. בכל אופן התקנה היא ראויה ואין להתירה.

<http://yct.drewkaplan.info/Students/Resources/Lifecycles/Gerus3.pdf>